

Проект «Підтримка сталого
регіонального розвитку в Україні»
EuropeAid/125234/C/SER/UA

2011

Рекомендації щодо отримання доступу до донорського та інвестиційного фінансування

Колектив ПСРР
Проект «Підтримки сталого
регіонального розвитку в Україні»
01 травня 2011 р.

Відмова від відповідальності

Повну відповідальність за зміст цієї публікації несуть Grontmij/Carl Bro A/S (DK), Icon-Institute (GE), Niras AB (SE) Consortium, і вона не обов'язково відображає погляди Європейського Союзу. Цей документ складено та розроблено на основі значної кількості джерел, які були використані для підтримки загальної чи визнаної позиції. Не зважаючи на те, що були зроблені усі спроби для забезпечення належних цитат та посилань, існує можливість, що точні цитати і надані дані, були виключені або спотворені.

Зміст

ВСТУП.....	5
МІЖНАРОДНІ ФІНАНСОВІ УСТАНОВИ ТА БАГАТОСТОРОННІ СТРУКТУРИ	6
Частина 1: Існуючі донори та інвестиційні програми (АЛФАВІТНИЙ ПЕРЕЛІК)	6
1. Центральноєвропейська ініціатива (ЦЄІ).....	6
2. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР)	12
3. Європейська агенція з координації наукових досліджень (EUREKA)	16
4. Європейський Союз (ЄС).....	18
5. Ініціатива з реформування та посилення фінансового сектору (FIRST)	34
6. Програми та фінансова допомога ООН	35
7. Horizon Capital.....	36
8. Міжнародної асоціації місцевих і регіональних фондів розвитку (IADF)	37
9. Міжнародна фінансова корпорація (МФК).....	38
10. Міжнародна приватна водна асоціація (IPWA)	39
11. Міжнародний Вишеградський фонд	41
12. Багатостороннє агентство з гарантування інвестицій (MIGA)	44
13. Програма Приватно-державного партнерства у сфері інфраструктури	45
14. Консультативний орган з питань державно-приватного партнерства у галузі розвитку інфраструктури (PPIAF).....	45
15. Приватна група з розвитку інфраструктури (PIDG).....	45
16. Світовий банк	46
I. ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ФІНАНСУЮТЬСЯ ДОНОРАМИ ТА ГЛОБАЛЬНІ ПРОГРАМИ.....	47
1. Cities Alliance.....	47
2. Програма сприяння управлінню енергетичним сектором (ESMAP)	47
3. Глобальне партнерство з допомоги орієнтованої на конкретні результати (GPOBA) ..	47
4. Програма Інформація для розвитку (InfoDev)	47
II. ІНШІ РЕСУРСИ.....	49
1. FDI.net:.....	49
2. Веб-портал Міжнародного державно-приватного партнерства (ДПП).....	49
3. Міжнародна мережа еталонного аналізу комунального водопостачання та каналізаційних систем.....	49
4. Група розвитку приватної інфраструктури	49
5. Державно-приватні партнерства з питань міського середовища	49
6. Проект «Українські національні ініціативи по вдосконаленню реформ» (UNITER).....	50
III. ДВОСТОРОННІ ПРОГРАМИ ТЕХНІЧНОЇ ДОПОМОГИ.....	51
IV. НЕУРЯДОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ІНШІ ФІНАНСОВІ ПРОГРАМИ ТА ПРОГРАМИ ПІДТРИМКИ	56
1. Всеукраїнський конкурс проектів та програм розвитку місцевого самоврядування.....	56
2. Карпатський фонд.....	57
3. Фонд Чарльза Стюарта Мотта (Charles Stewart Mott Foundation).....	59
4. Фонд співробітництва Нідерландів для країн Центральної та Східної Європи	59
5. Фонд Східна Європа (ФСЭ).....	61
6. Фонд Ефективне управління	63
7. Фонд ім. Фрідріха Еберта.....	64
8. Міжнародний фонд "Відродження" (МФВ)	65
9. Фонд Форда	67
10. Фонд Конрада Аденауера.....	68

11. Фонд підтримки міжнародного співробітництва Open Ukraine.....	69
12. Фундація українсько-польської співпраці ПАУСІ.....	70
13. Фонд Ріната Ахметова «Розвиток України»	75
14. Фонд Роберта Боша.....	75
15. Фонд Віктора Пінчука.....	76
V. УКРАЇНСЬКІ ДЕРЖАВНІ СТРУКТУРИ.....	77
1. Державна інноваційна фінансово – кредитна установа (ДІФКУ).....	77
2. Український фонд підтримки підприємництва (УФПП)	77
Частина 2: Підсумок фінансових ресурсів та ресурсів технічної допомоги доступних для України	79

Вступ

Цей посібник призначений для використання широким колом осіб, компаній та державних структур, що беруть участь у розробці, плануванні та впровадженні заходів, спрямованих на регіональний розвиток в Україні. Цей посібник розроблено у якості практичного інструменту залучення джерел фінансування відповідних заходів та проектів. Цей посібник також може бути корисним для працівників галузевих міністерств, обласних та місцевих органів влади, організацій громадянського суспільства та інших зацікавлених сторін, а також партнерів проектів (бенефіціарів) програм міжнародної технічної допомоги.

Посібник не претендує на повноту огляду всіх наявних донорських ресурсів. Він був задуманий як практичний довідковий документ. У посібнику наведено перелік джерел, де можна знайти більш детальну інформацію із зазначених питань.

Посібник складається з двох частин.

- **Частина 1** – огляд програм зовнішньої допомоги та наявних фінансових ресурсів в Україні
- **Частина 2** – зведена інформація щодо програм зовнішньої допомоги та наявних фінансових ресурсів в Україні

Міжнародні фінансові установи та багатосторонні структури

Частина 1: Існуючі донори та інвестиційні програми (алфавітний перелік)

1. Центральноєвропейська ініціатива (ЦЄІ)

Проекти ЦЄІ спрямовані на надання політичного та операційного сприяння країнам Центральної, Східної та Південної Європи шляхом спеціального регіонального членства та експертизи ЦЄІ. Центральноєвропейська ініціатива заснувала кілька фондів та інструментів для досягнення цілей, визначених Планом дій ЦЄІ. Ці фінансові ресурси використовуються для фінансування численних, як невеликих, так і значних заходів, починаючи з семінарів, навчальних курсів та окремих досліджень і закінчуючи наданням технічної допомоги та проведенням техніко-економічних досліджень, пов'язаних із великими інвестиційними проектами міжнародних фінансових інституцій:

Фонд співробітництва ЦЄІ (CEI Cooperation Fund) сприяє впровадженню принципів та досягненню цілей у сферах, визначених Планом дій ЦЄІ. Заходи співробітництва ЦЄІ - це невеликі короткострокові проекти, які, зазвичай, проводяться у формі семінарів, короткострокових навчальних курсів або інших видів зустрічей.

Прийнятні заявники

Всі державні та приватні структури з країн-членів ЦЄІ, а також міжнародні організації та інші регіональні органи.

Прийнятні заходи

Семінари, навчальні курси або інші види зустрічей, які відповідають пріоритетам, визначеним Планом дій ЦЄІ. Перевага надається проектам, які подаються та здійснюються на користь країн-членів ЦЄІ, що не входять до ЄС.

Кількість учасників

До Заходів співробітництва має бути залучено щонайменше третина країн-членів ЦЄІ.

Кінцевий термін подання заявок

До 1 лютого для заходів, які мають бути впроваджені протягом липня – грудня та до 1 вересня для заходів, які мають бути впроваджені протягом січня - червня.

Процедура подання заявок

Форми заявок мають бути надіслані електронною поштою у форматі Word до:

- виконавчого секретаріату ЦЄІ у Триєсті:

<C:\Users\yescom\AppData\Local\Microsoft\Windows\Inlazorenko\Local Settings\Documents and Settings\Alex\Application>

Data\Microsoft\Word\applications.coopfund@cei-es.orgapplications.coopfund@cei-es.org

- національного координатора у країні заявника.

Контакти Заходів співробітництва:

Paola Plancher

Відділ оцінки (адміністративні питання)

Тел. +39 040 7786726

E-mail - evaluation.unit@cei-es.org

Програма обміну ноу-хау (Know-How Exchange Programme) (ПОНХ) є грантовою програмою, створеною для передачі найкращого досвіду та практики проведення перетворень від учасників ЦЄІ, які входять до ЄС, країнам ЦЄІ, що не є членами ЄС.

Цілі ПОНХ:

- Посилення економічного та соціального розвитку країн-членів ЦЄІ, які не входять до ЄС;
- Надання допомоги новим членам ЄС у їх перетворенні з одержувачів допомоги у донорів, які сприяють розвитку;
- Просування принципів надання зовнішньої допомоги та підтримка міжнародного співробітництва між інституціями країн-членів ЦЄІ.

Фінансування

ЦЄІ фінансує до 50% загальної вартості проекту, однак не більше 40,000 євро на кожний проект. Спільне фінансування у достатньому обсязі має бути забезпечене заявниками із своїх особистих ресурсів або інших джерел.

Прийнятні заявки

Програма відкрита для всіх державних та приватних інституцій, міжнародних та неурядових організацій (НУО), які працюють в інтересах суспільства та зареєстровані у одній із держав-членів ЦЄІ, що входять до ЄС.

Проекти, що підтримуються ПОНХ, повинні мати економічну складову, яка охоплює процес економічних перетворень або інституційну розбудову та впроваджуватись за допомогою комбінації інструментів (наприклад, навчальні поїздки, відрядження співробітників, проведення експертних оцінок, підготовка навчальних посібників тощо), які забезпечують ефективну передачу ноу-хау та його успішне використання організацією-одержувачем.

Проектні пропозиції, які мають бути подані у 2010 році, відповідають наступним пріоритетам:

- Європейська інтеграція, підвищення спроможності та ринкова економіка;
- Планування і розвиток інфраструктури;
- Сільське господарство, енергетика та навколишнє середовище

Подача заявок

Заявники можуть подавати заявки двома способами:

- Заявники можуть надіслати заповнені форми заявок до Секретаріату ПОНХ електронною поштою на адресу kep@cei-es.org та національного координатора ЦЄІ у країні заявника. Заявки приймаються протягом року до моменту, поки кошти, виділені на цей рік, не буде вичерпано. Настійно рекомендується надіслати та обговорити із співробітниками ЦЄІ попередній опис проекту до подання повного тексту заявки.
- Крім того, заявники можуть подавати свої пропозиції відповідно до оголошень про початок конкурсу.

Більш детальну інформацію про програму можна отримати електронною поштою, звернувшись за адресою kep@cei-es.org або безпосередньо від співробітників ЦЄІ:

Виконавчий секретаріат ЦЄІ

Ms. Izabela Gostisa Pasic
Адміністратор
Via Genova 9, 34121, Trieste Italy
Тел. +39 040 7786 746
Факс +39 040 7786783
E-mail - gostisa@cei-es.org

Mr. Birnbaum Bogdan-Iustin
Асистент ЦЄІ
Via Genova 9, 34121, Trieste Italy
Тел. +39 040 7786 746
Факс +39 040 360640
E-mail - birnbaum@cei-es.org

Секретаріат ЦЄІ (проекти)

Mr. Adrian Keler
Адміністратор
Via Genova 9, 34121, Trieste Italy
Тел. +39 040 7786 732
Факс +39 040 7786 766
E-mail - keler@cei-es.org

Фонд щодо захисту клімату та навколишнього середовища (Climate and Environment Projects)

Фонд ЦЄІ щодо захисту клімату та навколишнього середовища підтримує проекти, спрямовані на захист клімату та навколишнього середовища у 9 країнах-членах ЦЄІ з Південної та східної Європи, які не входять до ЄС.

Оголошення про проведення конкурсу

Оголошення про проведення конкурсів публікуються відповідно до наявних фондів. Заявникам рекомендується регулярно перевіряти веб-сайт ЦЄІ.

Прийнятні заходи

Техніко-економічні обґрунтування, плани розвитку, аудит, експертиза, консультації, обмін співробітниками, наради експертів, організація навчальних поїздок та тренінгів, передача ноу-хау, науково-дослідницькі гранти, невеликі відповідні технічні удосконалення у галузі зміни клімату та енергетики тощо.

Перевага буде надаватися заходам, які створюють підґрунтя для кредитування міжнародними фінансовими інституціями або іншими банками.

Країни-бенефіціари - країни-членах ЦЄІ, що не входять до ЄС.

Прийнятні заявники

Усі державні та приватні інституції, а також недержавні організації, які працюють в інтересах суспільства, однієї із 18 держав-членів ЦЄІ, можуть подати заявку на фінансування проекту. Міжнародні організації також можуть подавати заявки.

Фінансування на проект

Фонд надає фінансування у розмірі до 40,000 євро на один проект. Ставка спільного фінансування може коливатися в межах від 50% до 75% від загального бюджету проекту.

Контакти:

Виконавчий секретаріат ЦЄІ

Ms. Izabela Gostisa Pasic

Адміністратор

Via Genova 9, 34121, Trieste Italy

Тел. +39 040 7786 746

Факс +39 040 7786783

E-mail - gostisa@cei-es.org

Mr. Birnbaum Bogdan-Iustin

Асистент ЦЄІ

Via Genova 9, 34121, Trieste Italy

Тел. +39 040 7786 746

E-mail - birnbaum@cei-es.org

Післядипломне навчання – мережа університетів (Post-graduate Studies - University Network)

Мережа університетів ЦЄІ (CEI UniNet) є внеском ЦЄІ у вищу освіту, метою якого є активізації співпраці між університетами та іншими вищими навчальними закладами в країнах

Підтримка сталого регіонального розвитку в Україні
EuropeAid/125234/C/SER/UA

Центральної, Східної та Південно-Східної Європи. Ця мета досягається за допомогою програми мобільності студентів та викладачів на рівні аспірантів.

Мережа університетів ЦЄІ оголошує конкурси на щорічній основі.

Прийнятність

Спільна програма має включати щонайменше два університети з різних держав-членів ЦЄІ та відповідати одній з наступних сфер співробітництва:

- Економіка
- Інфраструктура і транспорт
- Регіональний розвиток та міське планування
- Моделі державного управління та керівництва
- Інформаційні та комунікаційні технології
- Довкілля

Навчання проводиться англійською мовою. Перевага надається участі країн ЦЄІ, що не входять до ЄС (включаючи Україну) та програмі мобільності через "Розподілені спільні програми" ("Split Joint Programmes") - курсів, які проводяться в більш ніж одному університеті.

Контакти:

Виконавчий секретаріат ЦЄІ

Ms. Tania Pibernik
Адміністратор ЦЄІ
Via Genova, Trieste, 34122
Тел. +39 040 77 86 721
Факс +38 040 360 640
E-mail - pibernik@cei-es.org

Мережа виконавчої ради університетів

Україна
Михайло Дубровський
Заступник ректора
Одеський національний морський університет
Тел. +380 48 7283130
E-mail - doubr@osmu.odessa.ua ; doubr@tm.odessa.ua

Програма стипендій для досліджень - CERES (Research Fellowship Programme – CERES) була заснована з метою підтримки транснаціональної мобільності вчених та дослідників.

В основі CERES лежить мережа 5 дослідних інститутів/центрів перспективних досліджень та передбачає надання загалом 30 стипендій протягом 2009-2012 рр. "кваліфікованим дослідникам" (тобто молодим науковим співробітникам) з країн ЦЄІ.

Програма впроваджується шляхом проведення щорічних конкурсів пропозицій, які оцінюються Відбірковим комітетом, що створюється у кожному окремому випадку.

ЦЄІ впроваджує CERES через Виконавчий секретаріат, який діє в якості координатора програми у співпраці з 5 партнерами програми (партнерськими установами), розташованими у Триєсті. Ці установи охоплюють широкий спектр областей наукових досліджень, що дає значну свободу вибору дослідних тем відповідно до принципу "знизу вгору", який

застосовується усіма заходами програми Марі Кюрі.

В залежності від характеру своїх дослідних проєктів, кандидати можуть вибирати серед наступних приймаючих інститутів та лабораторій:

- Міжнародний центр теоретичної фізики (International Centre for Theoretical Physics) ABDUS SALAM (ICTP) (<http://www.ictp.it/>);
- Міжнародна школа перспективних досліджень (International School for Advanced Studies) (SISSA) (<http://www.sissa.it/main/>);
- Синхротрон (Synchrotron) ELETTRA (<http://www.elettra.trieste.it/>);
- Кластер біомедицини (Cluster in Biomedicine) (CBM) (<http://www.cbm.fvg.it/>);
- Міжнародний центр генної інженерії та біотехнології (International Centre for Genetic Engineering and Biotechnology) (ICGEB) (<http://www.icgeb.org/home.html>).

Заповнені заявки мають бути надіслані електронною поштою на наступну адресу: ceres@cei-es.org. Заявникам настійно рекомендується отримати попереднє погодження керівництва відповідних інститутів/підрозділів запропонованих дослідницьких проєктів.

Контакти:

Виконавчий секретаріат ЦЄІ

Mr. Alessandro Lombardo

Молодший адміністратор

Via Genova 9, 34121, Trieste Italy

Тел. +39 040 7786744

Факс +39 040 7786783

E-mail - lombardo@cei-es.org

Ms. Chiara Casarella

Адміністратор ЦЄІ

Via Genova 9, 34121, Trieste Italy

Тел. +39 040 7786742

Факс +39 040 7786783

E-mail - casarella@cei-es.org

Веб-сайт Центральноєвропейської ініціативи

- <http://www.ceinet.org/content/funds-and-instruments>.

2. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР)

ЄБРР надає широкий спектр фінансування МСП, великим підприємствам, інституціям та урядам на різному рівні. У контексті України, враховуючи розмір офісу і портфелю, який є у його розпорядженні, існуючий мінімальний рівень інвестицій складає 10 - 13 млн. євро, що де-факто визначає інвестиційний мінімум, який ЄБРР волів би розглядати.

Загалом ЄБРР оперує через:

Механізм прямого інвестування (Direct Investment Facility) (DIF) ЄБРР може надавати інвестиції в акціонерний капітал та обмежене кредитне фінансування (як правило, від 500,000 євро до 6 мільйонів євро) привабливим (компаніям, які володіють значним потенціалом зростання) підприємствам приватного сектора, особливо таким, на чолі яких стоять зацікавлені та досвідчені місцеві підприємці. Інвестиції можуть надаватися існуючим підприємствам для розширення свого бізнесу або асортименту товарів, або початківцям, що мають надзвичайно сильні бізнес-плани і спонсорів, що володіють відповідним досвідом ведення бізнесу. Спонсори можуть надавати капітал принаймні частково в натуральному вигляді, але від них також очікується надання прийнятних внесків готівкою. Основним об'єктом уваги механізму є:

- Швидко зростаючі компанії, які не можуть розвиватися тільки із залученням позикових коштів
- Компанії, що належать місцевим підприємцям, баланс яких потребує зміцнення для надання можливості залучення додаткових кредитів
- Компанії під керівництвом досвідчених і мотивованих місцевих підприємців

Умови надання інвестицій

- Цільовий діапазон акціонерного капіталу від 25-30% до 49%
- Бажаний термін повернення інвестицій складає 3-5 років, але він може становити до 7 років
- Гнучка структура фінансування, включаючи власні і позикові кошти (як правило, субординовані)
- Чітка перспектива виходу через спільні продажі з іншими акціонерами третім особам або продажу іншим акціонерам

Критерії ЄБРР до проектів з бюджетом від 5 млн. євро до 250 млн. євро

- Проект повинен мати хороші перспективи стати прибутковим.
- Необхідність значних капітальних внесків у грошовому або натуральному вираженні спонсора проекту.
- Проект повинен приносити користь місцевій економіці.
- Проект повинен задовольняти вимогам екологічних стандартів ЄБРР, а також країни, у якій він впроваджується.

Більш дрібні проекти практично завжди фінансуються через фінансових посередників. У виняткових випадках ЄБРР може розглянути можливість фінансування дрібних проектів.

Структура проекту

Банк розробляє рішення, які відповідають потребам клієнта та проекту, а також конкретній ситуації у країні, регіоні та галузі. Він призначає спеціальну групу фахівців, що мають досвід у галузі фінансування проектів, роботи у відповідних регіонах і галузях економіки, законодавства та навколишнього середовища.

- ЄБРР фінансує до 35% від загальної вартості для нових проектів або 35% від довгострокової капіталізації створеної компанії.
- Додаткове фінансування з боку спонсорів та інше спільне фінансування не потрібні. ЄБРР може визначити додаткові ресурси у рамках своєї програми синдигованих кредитів.
- Типові проекти у приватному секторі базуються на основі щонайменше однієї третини інвестицій в акціонерний капітал.
- Від спонсорів вимагається значний внесок у капітал. Спонсори повинні мати більшість акцій або адекватний оперативний контроль. Допускаються внески у натуральному вираженні.

Програма ділових консультацій (Business Advisory Services (BAS) Programme). Європейський банк реконструкції та розвитку відкрив нову Програму ділових консультацій (Business Advisory Services (BAS) Programme) в Україні. Програма співпрацює з місцевими мікро-, малими і середніми підприємствами (ММСП) в Україні з числом співробітників від 10 до 250 (у виключних випадках 500) осіб, які працюють на ринку більше двох років і демонструють позитивну динаміку. Метою програми є підвищення ефективності діяльності цих підприємств за рахунок залучення місцевих консультантів у сфері бізнесу. BAS надає допомогу окремим підприємствам по налагодженню взаємодії з місцевими консультантами щодо впровадження цільових, конкретних проектів з швидкою окупністю. Проекти підтримані програмою тривають, як правило, близько 4 (3-8) місяців і спрямовані на сприяння розвитку та зростання підприємств за рахунок підвищення їх конкурентоспроможності, поліпшення маркетингу та управління фінансами, якості систем управління та стратегічного планування бізнесу. У рамках програми передбачається компенсація до 60% вартості витрат на консалтингові послуги, але не більше 10,000 євро.

Крім того, BAS здійснює діяльність, спрямовану на розвиток сталої інфраструктури місцевого ринку консультативних послуг у країні, де вона впроваджується. Діяльність BAS має системний характер, оскільки вона орієнтована на ринкову систему, виступаючи в якості посередника для використання ММСП приватних консультантів для отримання різноманітних послуг. BAS працює як на стороні попиту, так і на стороні пропозиції: з одного боку, вона підкреслює переваги використання зовнішніх консультантів для підприємств, з іншого боку, BAS безпосередньо сприяє збільшенню кількості та покращенню якості місцевих консультативних послуг.

Програма BAS реалізується чітко визначеною управлінською структурою на місцях, яка складається з колективів місцевих спеціалістів. На сьогодні BAS працює у 19 країнах Південно-Східної Європи, Південного Кавказу, Центральної Азії та Росії через 31 відділення BAS у яких впроваджуються 752 проекти BAS. BAS залучила 1765 місцевих консультантів, перевірених та затверджених місцевими відділеннями BAS, які складають та постійно оновлюють повний список кваліфікованих консультантів і рівня їхніх знань.

Деякі приклади сфер, де BAS може виявитися корисним

Підприємства можуть звернутися за допомогою до програми BAS в наступних галузях:

- Інформаційні системи управління та інші ІТ-рішення

- Розробка стратегій розвитку, у тому числі реструктуризації підприємств, реорганізації та управління
- Дослідження ринку і маркетингове планування
- Аналіз витрат та шляхів їх скорочення
- Інженерні дослідження
- Консультаційні послуги у сфері енергоефективності та охорони навколишнього середовища
- Управління якістю і системи сертифікації

Команди BAS допомагають підприємствам знайти підходящого консультанта з бази даних BAS та надають наступні види підтримки:

- Розробку проектів, у тому числі діагностику підприємства, визначення відповідності потреб підприємства (запит) наявним консультаційним послугам (постачання), визначення завдань для консультанта
- Моніторинг під час реалізації проекту
- Фінансові зобов'язання: підприємство може і готове сплатити повну вартість проекту. 25-75% від загальної вартості проекту (залежно від програми) відшкодовується програмою BAS по закінченню проекту шляхом надання гранту

Як правило проектний цикл BAS включає наступні кроки:

- Підприємство надсилає заявку до програми BAS
- Представники BAS відвідують підприємство та проводять опитування його керівництва; обговорюються потреби у наданні консультацій
- Проектна пропозиція і допоміжні документи надсилаються до офісу BAS
- Підприємство оцінюється на відповідність критеріям програми та відповідне повідомлення надсилається клієнту
- Підприємство і співробітники BAS спільно вибирають консультанта з відповідною кваліфікацією
- Розробляється технічне завдання на надання консультативних послуг, у якому визначаються внески та очікувані результати
- Узгоджується фінансовий внесок підприємства у бюджет проекту, підписується Грантова угода та розпочинається виконання проекту
- Проект здійснюється під наглядом та контролем співробітників BAS
- Заключний звіт подається та затверджується BAS
- Після надання підприємством документів, які підтверджують повну оплату вартості проекту, BAS здійснює переказ грошових коштів гранту на рахунок підприємства
- Через рік після виплати гранту співробітники програми BAS відвідують підприємство і готують остаточний звіт у якому здійснюється оцінка рекомендацій консультанта, вжитих заходів та отримані вигоди

Метою програми "**Методи управління, що перетворюють збиткове підприємство на прибуткове**" (**Turn Around Management (TAM) Programme**) є підтримка економічних реформ, яка здійснюється шляхом сприяння малим, середнім та великим підприємствам у їх реформуванні. Програма допомагає підприємствам успішно функціонувати й сприяє розвитку нових ділових навичок на рівні вищого керівництва для забезпечення можливості вижити і конкурувати в умовах ринкової економіки. Для досягнення цієї мети програма здійснює оцінку управління із урахуванням специфіки сектору шляхом надання консультативних послуг досвідчених колишніх керівників і директорів компаній з економічно розвинених країн. Ці радники передають підприємствам управлінські та технічні навички, включаючи принципи корпоративного управління, та діляться комерційним досвідом

безпосередньо з керівниками підприємств і вищим керівництвом. Проекти ТАМ часто передбачають повну реконструкцію, яка охоплює всі аспекти діяльності підприємства. Програма ТАМ впроваджується на неприбутковій основі та використовує кошти численних донорів для фінансування проектів; у жодному випадку фінансування не надається безпосередньо підприємствам.

Кожен із проектів ТАМ є унікальним і розробляється з урахуванням потреб окремих підприємств. Типові сфери діяльності включають розробку стратегії продажів і маркетингу, проведення фінансового та стратегічного планування та реструктуризації організацій для залучення зовнішнього фінансування. Кожна команда ТАМ, як правило, проводить на підприємстві 60 днів протягом 18-24 місяців. Після завершення проекту здійснюється незалежна оцінка його впливу на ефективність господарювання компанії.

3. Європейська агенція з координації наукових досліджень (EUREKA)

Європейська агенція з координації наукових досліджень (European Research Coordination Agency (EUREKA)) - це інформаційна мережа, що охоплює всю Європу і націлена на здійснення конкурентоспроможних на світовому ринку досліджень та розробок невійськового призначення у галузях інформаційних технологій, медицини та біотехнологій, зв'язку, екології, енергетики, нових матеріалів, транспорту, робототехніки та виробничої автоматизації, лазерних технологій.

Мета програми – створення та підтримка умов для ефективного міжнародного інноваційного співробітництва, а також сприяння встановленню контактів у сфері наукових досліджень та дослідницько-конструкторських розробок, які мають за кінцеву мету комерціалізацією отриманих результатів.

EUREKA - це програма, що дозволяє об'єднатись для здійснення проектів, які неможливо виконати самостійно в окремій країні, сприяє зміцненню конкурентоздатних європейських фірм та розвиває середні та малі компанії, які працюють у сфері розробки та досліджень. Якщо ви маєте намір розробити нову технологію чи виріб, але вам потрібні додаткові ресурси (спеціальні ноу-хау, допоміжні технології, засоби виробництва, мережа продажу/маркетингу тощо) для того, щоб довести роботу до завершення, EUREKA може допомогти Вам знайти потрібних партнерів та укласти домовленості у співпраці.

Кожна країна-учасниця EUREKA-проекту самостійно фінансує свою відповідну частку від загального бюджету проекту, користуючись приватними, національними та міжнародними джерелами фінансування.

Статус EUREKA-проекту водночас підтверджує його високотехнологічність, міжнародний рівень якості та можливостей, що сприяє майбутньому успіху на ринку, де йому забезпечена підтримка програми EUREKA, наприклад:

- у разі виявлення недоліків або відсутності потрібних міжнародних промислових стандартів, що суттєво заважають при комерціалізації нової технології;
- у випадку виникнення технічних перепон у торгівлі;
- при необхідності сприяння просуванню технології на державному рівні.

EUREKA може сприяти передачі проблеми відповідним офіційним органам європейського рівня. EUREKA також може допомогти вступити у контакт з джерелами приватного фінансування.

EUREKA-проект повинен задовольняти таким умовам:

- наявність партнерів (не менше двох) з числа країн-повноправних учасниць програми EUREKA;
- використання або розробка передових технологій;
- спрямованість на конкурентоздатність та комерційний результат;
- націленість на виготовлення технологічно безпечних продуктів, процесів або послуг для цивільного застосування;
- технологічна та управлінська спеціалізація учасників з доступом до необхідних фінансових джерел.

Для участі у проекті EUREKA необхідно:

- зв'язатись з EUREKA-офісом (*Національним координатором проектів EUREKA*) в Україні чи вийти на веб-сайт Секретаріату EUREKA (<http://www.eureka.be>);

- заповнити відповідну форму проекту (можна скористатися консультаціями офісу EUREKA). У проекті необхідно вказати:
  - деякі дані про вашу організацію;
  - стислу назву проекту;
  - зміст проекту, як він відповідає критеріям EUREKA. Надати інформацію з питань його технологічного стану, показати досягнення та перевагу в порівнянні з існуючою технологією;
  - ринкові можливості, дати оцінку розміру міжнародного ринку;
  - скільки часу потрібно для розробки вашого проекту та початкову дату проекту;
  - чи знайшли ви партнерів, особливо в країнах EUREKA, їх роль у проекті, чи укладені договори;
  - вартість вашого проекту, а також ваші витрати та витрати партнера;
  - коли і ким цей проект буде експлуатуватися;
  - чи має цей проект відношення до якої-небудь європейської програми або до іншого EUREKA-проекту;
- вислати стислий зміст проекту до офісу EUREKA в Україні.

Кожний із учасників має підписати цей проект для формального підтвердження їх участі у проекті.

У тому разі, якщо ви бажаєте вступити до діючого EUREKA-проекту, вашим першим кроком має бути контактування з головним учасником проекту для обговорення можливої форми участі.

Пересвідчившись, що діючий партнер згоден, офіс EUREKA може надати вам поради щодо формального вступу до проекту.

Контакти:

Адреса EUREKA-офісу: 03680, м.Київ, вул. Радищева, 10/14
Телефон/факс: +38 044 488-0257, 483-9703, +38 044 488-3821
E-mail: eureka@merydian.kiev.ua
Веб-сайт: <http://www.eureka.kiev.ua/>

Національний координатор проектів EUREKA в Україні - Петро Смертенко
Секретаріат EUREKA:

Rue Neerveld 107
1200, Brussels
Belgium
tel. +32 2 777 0950
fax. +32 2 770 74 95
E-mail: info@eurekanetwork.org
Веб-сайт: <http://www.eureka.be>

4. Європейський Союз (ЄС)

Європейський Союз є найбільшим донором України з точки зору технічної допомоги. Він впроваджує програми у багатьох сферах, які можуть впливати на цілу низку галузей і технічних областей. Розуміючи масштаб і сфери охоплення програм ЄС в Україні, зрозуміло, що доступ до програм може бути дуже складним. У цілому, наявні програми включають в себе:

TAIEX – це інструмент зовнішньої допомоги, що надається Європейською Комісією для обміну інформацією з метою розбудови інституціональної спроможності, необхідної для адаптації національного законодавства до *acquis communautaire*. Інструмент технічної допомоги та обміну інформацією (TAIEX) був заснований Генеральною дирекцією Європейської Комісії з питань розширення у 1996 році як програма, що покликана допомагати країнам-кандидатам у стислі терміни розв'язати питання запровадження законодавства ЄС (*acquis communautaire*).

Визначальними рисами інструменту TAIEX є зосередженість на розв'язанні конкретних проблем розвитку та інтеграції, що вимагає від адміністрацій країн-бенефіціарів ініціативного підходу, самостійного визначення своїх потреб, підготовки і подання заявок, та мобільності (з часу подання заявки в режимі онлайн до надання допомоги проходить від двох до трьох місяців), що дає змогу використовувати його для вирішення термінових нагальних питань.

У рамках інструменту TAIEX надаються такі послуги:

- Відрядження експертів країнам-бенефіціарам в якості радників щодо розроблення законодавчих та інтерпретації *acquis communautaire*;
- Навчальні поїздки, що дають змогу державним службовцям з країни-бенефіціара вивчити досвід країни-члена щодо вирішення практичних питань, пов'язаних із впровадженням і забезпеченням дотримання *acquis communautaire* та взаємодією із зацікавленими сторонами;
- організація і проведення семінарів та робочих зустрічей з метою представлення та роз'яснення аспектів *acquis communautaire* широкій аудиторії. Така допомога може бути сфокусована на потребах окремої країни або групи країн, перед якими стоять схожі проблеми. Заходи, що впроваджуються на багатосторонній основі, дають можливість встановлювати зв'язки між країнами та обмінюватись досвідом;

Сфера діяльності одержувачів допомоги в рамках TAIEX, повинна стосуватись публічного сектору, до компетенції яких відноситься сфера впровадження та удосконалення законодавства в країні-бенефіціарі з метою його гармонізації з відповідним законодавством Європейського Союзу.

Основні цільові групи:

- державні службовці, що працюють у центральних органах виконавчої влади;
- державні службовці, що працюють у місцевих органах виконавчої влади, та асоціаціях місцевих органів влади;
- члени законодавчих органів та державні службовці, що працюють у законодавчих органах та органах місцевого самоврядування;
- професійні та комерційні асоціації, що представляють соціальних партнерів, представники профспілок та спілок роботодавців;

- органи юстиції та правоохоронні органи;
- перекладачі, коректори та особи або органи, що офіційно тлумачать норми законодавства.

Офіційний веб-сайт ТАІЕХ - www.taieux.ec.europa.eu. Веб-сайт Адміністративного офісу програми у Головному управлінні державної служби, яке адмініструє впровадження програми - www.twinning.com.ua

Перелік заходів, які впроваджуються в рамках можна знайти на веб-сторінці <http://www.center.gov.ua/eng/storinki-taieux/taieux-events-2010.html>

Twinning - це *інструмент інституційної розбудови*. Метою Twinning є надання допомоги країнам-бенефіціарам у розбудові сучасних і ефективних органів центральної та місцевої влади, структура, людські ресурси та управлінський потенціал яких дозволяли б впроваджувати *acquis communautaire* на рівні стандартів, прийнятих у країнах-членах ЄС. Twinning надає державним органам рамки для роботи з партнерами з країн-членів ЄС. У співпраці вони розробляють і впроваджують проект, націлений на інтегрування в національне законодавство та виконання конкретної частини *acquis communautaire*.

Визначальною рисою проекту Twinning є безпосередній обмін специфічним національним досвідом впровадження законодавства ЄС. На відміну від інших видів технічної допомоги, проект Twinning покликаний виробляти конкретні гарантовані результати, а не лише сприяти розвитку співробітництва в цілому. Партнери наперед узгоджують детальну програму роботи, яка націлена на реалізацію мети у рамках пріоритетних напрямів *acquis*.

Зі сторони адміністрацій країн-членів ЄС основним внеском у проект Twinning, який зумовить у перспективі необхідні зміни, є команда довгострокових експертів ЄС – практиків впровадження *acquis* у державних органах нових країн-членів ЄС, країн-вступників, країн-кандидатів та потенційних кандидатів до ЄС. Запропоновані експерти не можуть бути приватними консультантами, їх не набирають з усіх країн ЄС, а лише з обраних організацій-партнерів. Пропозиції стосовно партнерства за проектами Twinning оцінюються лише на основі їхньої якості. У кожному проекті Twinning працює мінімум один постійний радник Twinning (англ. скорочено "RTA") і керівник проекту. Постійний радник призначається органом влади країни-члена ЄС або уповноваженим органом країни-члена ЄС для роботи над впровадженням проекту у відповідному міністерстві (або іншому органі-партнері) країни-бенефіціара з повним навантаженням, упродовж, щонайменше, 12 місяців. Керівник проекту та його партнер у країні-бенефіціарі відповідають за загальне спрямування та координування проекту. Результат досягається завдяки чітко спланованим і розрахованим візитам інших спеціалістів, тренінгам, ознайомлювальним візитам тощо, що сприяють реалізації запланованих реформ.

У рамках проектів Twinning передбачені такі види діяльності як консультування (щодо підготовки законопроектів, з організаційно-інформаційних питань тощо), тренінги, навчально-ознайомлювальні поїздки та стажування. Види діяльності та види витрат, передбачені на виконання проектів Twinning та усіх пов'язаних з цим процедур, розглядаються у Посібнику з проектів Twinning. Проект Twinning може здійснюватися як класичний Twinning (тривалістю до 24 місяців) і бюджетом до 2 млн. євро, або як полегшений Twinning (тривалістю до 6 місяців).

Веб-сайт Адміністративного офісу програми у Головному управлінні державної служби, яке адмініструє впровадження програми - www.twinning.com.ua

Програма прикордонного співробітництва Польща – Білорусь – Україна

Програма продовжує та розширює співробітництво у прикордонних областях трьох країн, яке розпочалося у рамках Програми сусідства Польща – Білорусь – Україна 2004-2006 рр. Ця програма має найбільший бюджет серед програм прикордонного співробітництва, у яких бере участь Україна - 186.2 млн. євро. Програма реалізується відповідно до наступних пріоритетів:

Пріоритет 1: Підвищення конкурентоздатності прикордонних територій

Пріоритет 2: Покращення якості життя

Пріоритет 3: Інституційна співпраця та підтримка ініціатив місцевих громад

Веб-сайт програми на якому міститься вичерпна інформація стосовно програми та об'яви про проведення відповідних конкурсів на відбір проектів - www.pl-by-ua.eu

Програма прикордонного співробітництва Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна

Бюджет програми на 2007-2013 рр. Складає 68.6 млн. євро. Керівні органи програми та її секретаріат розташовані у м. Бухарест. Програма реалізується відповідно до наступних пріоритетів:

Пріоритет 1: Сприяння економічному та соціальному розвитку – передача знань та практичного досвіду з метою сприяння спільному розвитку бізнесу та підвищення туристичної привабливості регіону

Пріоритет 2: Покращення стану навколишнього середовища - покращення якості повітря, вод, ґрунтів і лісових ресурсів та зниження ризиків нанесення шкоди навколишньому природному середовищу

Пріоритет 3: Покращення ефективності кордонів – підвищення ефективності управління кордоном на українській частині кордону

Веб-сайт програми на якому міститься вичерпна інформація стосовно програми та об'яви про проведення відповідних конкурсів на відбір проектів (включаючи перелік регіонів, що можуть брати участь у програмі) - www.huskroua-cbc.net

Програма прикордонного співробітництва Румунія – Молдова – Україна

На відміну від двосторонніх Програми сусідства 2004-2006 рр. програми Румунія – Україна та Румунія – Молдова були об'єднані у нову програму Румунія – Молдова – Україна (з загальним бюджетом 126.7 млн. євро на 2007-2013 рр.). Програма реалізується відповідно до наступних пріоритетів:

Пріоритет 1: Конкурентоспроможна економіка в прикордонних регіонах

Пріоритет 2: Проблемні питання в сфері навколишнього середовища та попередження надзвичайних ситуацій

Пріоритет 3: Міжлюдське співробітництво

Веб-сайт програми, на якому міститься вичерпна інформація стосовно програми та об'яви

про проведення відповідних конкурсів на відбір проектів (включаючи перелік регіонів, що можуть брати участь у програмі) - www.ro-ua-md.net

Програма прикордонного співробітництва Чорноморського басейну

Програма прикордонного співробітництва Чорноморського басейну є однією із найбільш складних, хоча і має досить обмежене фінансування (тільки 17,3 млн. євро на період 2007-2013 рр.). Регіони Чорноморського басейну, які мають право брати участь у програмі, займають територію приблизно у 800 кв. км із населенням 74,2 млн. чоловік. Діяльність Програми розповсюджується на 10 країн, деякі з яких включають всю їх національну територію (Вірменія, Азербайджан, Молдова і Грузія), у той час як для інших тільки - найближчі до Чорноморського басейну регіони (Болгарія, Греція, Румунія, Росія, Туреччина та Україна). Пріоритетними напрямками програми є:

Пріоритет 1: Сприяння соціальному та економічному розвитку в прикордонних регіонах, що базується на спільних ресурсах

Пріоритет 2: Спільна співпраця з метою вирішення спільних проблем, пов'язаних з охороною довкілля

Пріоритет 3: Підтримка культурних та освітніх мереж з метою створення загального культурного середовища у басейні Чорного моря

Веб-сайт програми, на якому міститься вичерпна інформація стосовно програми та об'яви про проведення відповідних конкурсів на відбір проектів (включаючи перелік регіонів, що можуть брати участь у програмі) - www.blacksea-cbc.net

Темпус - це програма Європейського Союзу, спрямована на сприяння модернізації системи вищої освіти у країнах-партнерах у Східній Європі, Центральній Азії, Західних Балканах і в Середземноморському регіоні, в основному у рамках проектів співробітництва університетів. Вона також спрямована на сприяння добровільній інтеграції систем вищої освіти країн-партнерів у контексті загальноєвропейських процесів таких, як Болонський процес та Лісабонська стратегія. Програма впроваджується на основі щорічних конкурсів. На додаток до зміцнення співробітництва на рівні навчальних закладів Програма сприяє встановленню та розвитку контактів між людьми.

Темпус надає підтримку консорціумам інституцій, які складаються з університетів та об'єднань університетів. Неакадемічні партнери також можуть входити до консорціуму.

У програмі можуть брати участь:

- Вищі навчальні заклади, які бажають здійснювати спільні проекти (Joint Projects) та структурні заходи (Structural Measures) у складі консорціумів вищих навчальних закладів з країн-членів ЄС і країн-партнерів.
- Будь-яка організація, яка буде активно сприяти досягненню цілей проектів (спільних проектів або структурних заходів). Такими організаціями можуть бути:
  - Асоціації, організації або мережі вищих навчальних закладів, національні або міжнародні асоціації ректорів, викладачів або студентів.
  - Неурядові організації;
  - Соціальні партнери або їх організації, що опікуються питаннями навчання;
  - Торгово-промислові палати, профспілкові асоціації, державні, приватні або інші професійні організації;
  - Приватні або державні підприємства;
  - Науково-дослідні установи.

Окремі особи не можуть безпосередньо подавати заявки на участь у програмі.

Органи державного управління (тобто міністерства, інші національні, регіональні та місцеві

адміністрації), можуть бути "асоційованими партнерами" у проекті, але не можуть отримувати фінансування з гранту (за винятком добових та дорожніх витрат).

Більш вичерпна інформація стосовно можливих бенефіціарів та учасників програми наводиться у конкурсній документації.

Національні і регіональні пріоритети вибираються міністерствами освіти країн-партнерів у тісній співпраці з вищими навчальними закладами із наступних напрямів:

- Реформування навчальних програм - впровадження системи впровадження триступеневої структури, відповідно до Європейської системи накопичення та трансферу кредитів (ECTS) та визнання дипломів;
- Реформування системи управління - управління вищими навчальними закладами та студентськими службами, запровадження механізмів забезпечення якості; інституційна та фінансова автономія і звітність; рівний і прозорий доступ до вищої освіти; розвиток міжнародних зв'язків;
- Вища освіта і суспільство - навчання викладачів, що не працюють у вищих навчальних закладах; розвиток партнерських зв'язків з підприємствами; трикутник знань: освіта – інновації – дослідження; навчальні курси для державних службовців (міністерств, регіональних і місцевих органів влади); розвитку навчання впродовж життя у суспільстві у цілому; рамка кваліфікацій.

Докладна інформація про програму, майбутні конкурси проектних пропозицій та заявок можна знайти на сайті Національного Темпус-офісу в Україні (<http://www.tempus.org.ua/>) і Виконавчої агенції з освіти, аудіовізуальним засобам та культурі (Education, Audiovisual and Culture Agency Executive Agency - EACEA), яка опікується впровадженням програми (http://eacea.ec.europa.eu/tempus/programme/about_tempus_en.php).

Еразмус Мундус – освітня програма ЄС, націлена на активізацію міжнародного співробітництва та підвищення мобільності серед студентів, викладачів, науковців європейських університетів та вищих навчальних закладів третіх країнах на усіх континентах. В рамках програми Еразмус Мундус підтримка надається:

- Вищим навчальним закладам, які хочуть впроваджувати спільні програми - магістерські та докторські курси та програми (Захід 1) або утворення партнерства між університетами ЄС і третіх країн (Захід 2);
- Окремим студентам, науковцям та співробітникам вищих навчальних закладів, які хочуть провести навчання /дослідження/ у контексті однієї з вищезгаданих спільних програм співробітництва або програм партнерства (Захід 1 та Захід 2);
- Інші організації освітньої галузі, орієнтовані на підтримку та сприяння розвитку сфери вищої освіти (Захід 3).

Програма Еразмус Мундус 2009-2013 рр. Впроваджується за допомогою наступних заходів:

- Захід 1: спільні курси і програми Еразмус Мундус (I A. Магістерські курси та I B. Докторські курси), включаючи надання стипендій для участі у цих програмах ;
- Захід 2: Партнерство Еразмус Мундус між університетами ЄС і третіх країн з метою обміну студентами та науково-педагогічними кадрами на всіх академічних рівнях;
- Захід 3: Пропагування європейської вищої освіти.

Повний перелік можливих бенефіціарів та учасників програми для кожного із заходів включено до Керівництва щодо участі у програмі (Programme Guide)

Докладна інформація про програму, майбутні конкурси проектних пропозицій та заявок можна знайти на сайті Національного Темпус-офісу в Україні (<http://www.tempus.org.ua/>) і

Виконавчої агенції з освіти, аудіовізуальним засобам та культурі (Education, Audiovisual and Culture Agency Executive Agency - EACEA), яка опікується впровадженням програми (http://eacea.ec.europa.eu/erasmus_mundus/funding/higher_education_institutions_en.php).

Програма імені Жана Моне спрямована на підвищенні рівня знань та поінформованості суспільства в ЄС та поза його межами з питань європейської інтеграції. Програма має три основні завдання:

- поширення знань про євроінтеграційні процеси, підвищення рівня поінформованості суспільства шляхом заохочення університетів, кафедр, викладачів до викладання дисциплін з європейської інтеграції та проведення досліджень;
- активізація науково-теоретичних дискусій та громадських обговорень актуальних тем і проблем, осмислення сучасних феноменів європейської інтеграції, інтерпретація її минулого та пошук майбутнього шляхом організації науково-практичних конференцій, публічних дискусій і дебатів;

Програма імені Жана Моне адресована, у першу чергу, університетам та їх співробітникам, а також асоціаціям та об'єднанням науковців і викладачів, що спеціалізуються на проблемах європейської інтеграції, іншим державним або приватним установам, що надають освітні та тренінгові послуги у сфері європейської інтеграції на місцевому та регіональному рівнях.

У програмі можуть брати участь представники держав-членів ЄС, так і представники країн-партнерів; умови участі для перших і других однакові.

Основні напрями програми Жана Моне:

Європейські модулі Жана Моне (Jean Monnet Modules): короткотермінові курси з питань європейської інтеграції та ЄС, спеціально розроблені для певних категорій громадян: студентів, університетська навчальна програма яких не включає європейських студій; учителів загальноосвітніх шкіл, які відчувають брак знань про ЄС, дорослого населення, представників громадянського суспільства, які не мали можливості дізнатися про європейську інтеграцію більше.

Професор/кафедра програми Жана Моне (Jean Monnet Chairs): створення спеціальних викладацьких посад/кафедр для викладачів, що розробляють і викладають курси з європейської інтеграції на регулярній основі (принаймні 120 годин на один академічний рік) та залучені до науково-дослідницької роботи у сфері європейської інтеграції.

Професор програми Жана Моне Ad Personam (Jean Monnet Chairs Ad Personam), підтримка визначних професорів, що здійснюють навчання, проводять дослідження та видають публікації, а також виступають організаторами заходів з поширення інформації про Європейський Союз.

Європейські центри вдосконалення програми Жана Моне (Centers of Excellence) – підтримка діяльності центрів, утворених на базі університетів, асоціацій, мереж; заохочення до об'єднання людських та інформаційних ресурсів задля проведення міждисциплінарних досліджень з питань європейської інтеграції та розповсюдження їх результатів через засоби масової інформації та комунікативно-інформаційні заходи.

Підтримка асоціацій науковців і викладачів, які спеціалізуються на питаннях європейської інтеграції (Jean Monnet Associations of Professors and Researchers Specialising in European Integration): фінансування асоціацій, створених з конкретною метою розбудови процесу європейської інтеграції на національному та транснаціональному рівнях. Асоціації повинні мати міждисциплінарний характер, бути відкритими для всіх зацікавлених сторін і бути відомими у регіоні або країні.

Підтримка інформаційної та дослідницької діяльності, пов'язаної з європейською інтеграцією (Jean Monnet Information and Research Activities): фінансування заходів, спрямованих на проведення міждисциплінарних досліджень і поширення знань, стимулювання академічної полеміки з питань європейської інтеграції, прискорення громадських дебатів про процес європейської інтеграції.

Багатосторонні дослідницькі групи Жана Моне (Jean Monnet Multilateral Research Groups): підтримка міжнаціональних дослідницьких колективів, які складаються з університетів, дослідницьких центрів та їх мереж, а також поширення результатів міждисциплінарних досліджень, розроблених цими інституціями, через засоби масової інформації та комунікативні заходи.

Конкурси на участь у програмі Жан Моне відбуваються щорічно.

Відповідну інформацію можна знайти на веб-сайтах

http://eacea.ec.europa.eu/llp/jeanmonnet/index_en.htm, та <http://www.tempus.org.ua/>.

Молодь у дії - це молодіжна програма Європейського Союзу, спрямована на сприяння європейському громадянству, розвиток солідарності та толерантності між молодими європейцями, а також залучення їх до процесу формування майбутнього Союзу. Програма сприяє мобільності молодих людей як у самому ЄС, так і за його межами, неформальній освіті та міжкультурному діалогу, об'єднанню всіх молодих людей, незалежно від їх освіти, соціального і культурного походження.

Кожного року організації-партнери надсилають тисячі заявок на отримання фінансування у рамках програми; метою процесу відбору є надання грантів для підтримки найкращих проектів. Програма Молодь у дії є програмою ЄС з мобільності та неформальної освіти, цільовою групою якої є молоді люди віком від 13 до 30 років.

Загальною метою програми є:

- сприяти активному громадянству молоді загалом і європейському громадянству зокрема;
- розвивати солідарність і толерантність між молодими людьми, особливо для зміцнення соціального зв'язку в Європейському Союзі;
- посилювати взаєморозуміння між молодими людьми з різних країн;
- сприяти розвитку якісних систем підтримки молодіжної діяльності і життєздатності громадських організацій у молодіжному середовищі;
- поширювати європейську співпрацю у молодіжному середовищі.

Для досягнення зазначених цілей в рамках програми Молодь у дії передбачено п'ять видів діяльності:

- Захід 1 - Молодь для Європи
- Захід 2 - Європейська волонтерська служба
- Захід 3 - Молодь в світ
- Захід 4 - Системи підтримки молоді
- Захід 5 - Підтримка для європейської співпраці в молодіжній сфері

Залежно від конкретного заходу відбір проектів ініціюється наступним чином:

- Для більшості заходів Посібник програми Молодь в дії виступає в якості постійної об'яви про проведення конкурсу.
- Для деяких заходів оголошуються окремі конкурси.

Молоді люди та молоді робітники звичайно становлять головну цільову групу програми. Тим не менш, ці люди приймають участь у програмі через організації-партнери. Умови участі у програмі відносяться до цих двох типів дійових осіб: "учасників" (окремих осіб які беруть участь у програмі) та "організації-партнери" (у більшості випадків це організації - юридичні особи). Умови участі у програмі для учасників та організацій-партнерів залежать від того, яку країну вони представляють.

Вимоги до "учасників" для участі у програмі:

Молоді люди віком від 13 до 30 років, або особи, які активно співпрацюють з молоддю або молодіжними організаціями та законно проживають у одній з країн - учасниць програми можуть брати участь у проектах програми Молодь у дії, залежно від конкретного Заходу або Підзаходу. Умови участі у конкретних Заходах або Підзаходах наведені у частині В Посібника.

Вимоги до "організацій-партнерів". Це мають бути:

- неприбуткові або недержавні організації;
- місцеві або регіональні державні структури;
- неформальні об'єднання молоді;
- органи, що працюють у молодіжній сфері на європейському рівні, мають відділення щонайменше у 8 країнах - учасниках програми;
- міжнародні урядові неприбуткові організації;
- комерційні організації, що організують молодіжні заходи у сфері спорту та культури...

Більше інформації можна отримати на веб-сайті:

http://eacea.ec.europa.eu/youth/index_en.php.

Сьома рамкова програма розвитку досліджень та технологій (РП7) (The Seventh (7th) Framework Programme for Research and Technological Development - FP7) є головним інструментом Європейського Союзу для фінансування досліджень у Європі. Бюджет програми на 2007-2013 рр. складає 53.2 млрд. євро. Програма, яка включає всі аспекти політики й наукових досліджень ЄС, є досить складною.

РП7 має дві головні стратегічні цілі:

- Посилення наукової та технологічної бази європейської промисловості;
- Заохочення міжнародної конкуренції та одночасно поширення дослідження, які підтримують політику.

Участь у РП7 доступна для широкого кола організацій та окремих осіб:

- Дослідницькі групи в університетах чи дослідницьких установах
- Компанії, що мають наміри запровадити інновації
- Малі або середні підприємства (МСП)
- Асоціації чи групи МСП
- Державні чи урядові адміністрації (місцеві, регіональні або національні)
- Дослідники на початкових етапах (студенти аспірантури)
- Досвідчені дослідники
- Установи, що керують дослідницькими інфраструктурами, які представляють міжнародний інтерес
- Організації та дослідники з третіх країн
- Міжнародні організації
- Організації громадянського суспільства

Наведений перелік не є вичерпним. Залежно від дослідницької ініціативи застосовуються різні правила участі у програмі.

Як правило, РП7 відкрита для учасників з будь-якої країни світу. Процедура участі та можливостей фінансування є різними для різних груп країн.

Цілком природно, що країни-члени ЄС користуються найбільшими правами і доступом до фінансування. Такі ж права мають і країни з асоційованим членством у РП7 (країни, які сплачують свою частку до загального бюджету РП7). У РП6 до цього переліку входили країни Європейської економічної зони (Ісландія, Норвегія, Ліхтенштейн), країни-кандидати до вступу до ЄС (наприклад, Туреччина, Хорватія), а також Ізраїль та Швейцарія.

Ще однією важливою групою є країни міжнародного співробітництва (наприклад, Україна та інші країни Східної Європи та Центральної Азії, країни, що розвиваються, середземноморські країни-партнери, країни Західних Балкан). **Учасники з цих країн мають право на отримання фінансування на тих же умовах, що і з країн-членів ЄС.** Єдине обмеження для них - консорціуми повинні спочатку мати мінімальну кількість учасників від країн-членів ЄС або асоційованих країн.

Учасники з промислово розвинених країнах з високим рівнем доходів також мають право брати участь у програмі на основі самофінансування, при цьому фінансування ЄС надається тільки у виняткових випадках.

Спеціальні програми

Спеціальні програми складають п'ять основних блоків РП7:

Співробітництво

Основою програми РП7, яка становить дві третини загального бюджету, є Програма співробітництва. Вона сприяє співробітницьким дослідженням по всій Європі та інших країнах-партнерах за допомогою проектів міжнаціональних консорціумів промислових та наукових співтовариств. Дослідження проводяться у десяти тематичних сферах:

- Охорона здоров'я
- Харчування, сільське та рибне господарство, біотехнології
- Інформаційні та телекомунікаційні технології
- Нано-науки, нанотехнології, матеріали та технології нового виробництва
- Енергетика
- Навколишнє середовище (включаючи зміни клімату)
- Транспорт (включаючи авіонавігацію)
- Соціально-економічні та гуманітарні науки
- Космос
- Безпека

Ідеї

Програма Ідеї підтримує "межові дослідження" ("frontier research") лише на основі наукової переваги (досконалості). Дослідження можна проводити в будь-якій сфері науки чи технологій, включаючи машинобудування, соціально-економічні та гуманітарні науки. На відміну від програми співробітництва, у міжнаціональних партнерствах немає жодних зобов'язань. Проекти реалізуються "окремими групами", які будуються навколо "головного дослідника". Програма реалізується за допомогою нової Європейської дослідницької ради (ЄДР) (ERC).

Більш детальну інформацію можна знайти на веб-сайті erc.europa.eu

Люди

Програма Люди забезпечує підтримку мобільності дослідників та розвиток кар'єри як дослідників у межах Європейського Союзу, так і дослідників інших країн. Вона реалізується

за допомогою заходів Марі Кюрі та забезпечує заснування товариств та інші заходи, спрямовані на розвиток навичок і компетенції у дослідників у ході їх кар'єри:

- Первинне навчання (підготовка) дослідників – мережа Marie Curie Networks
- Промислово-наукові партнерства
- Спільне заснування регіональних, національних та міжнародних програм мобільності дослідників
- Внутрішньо-європейські товариства
- Міжнародний вимір – вихідні та вхідні товариства
- Нагороди Марі Кюрі

Можливості

Програма Можливості посилює дослідницькі потужності, необхідні Європі для того, щоб створити базу знань, яка бурхливо розвиватиметься.

Вона охоплює такі види діяльності:

- Дослідницькі інфраструктури
- Дослідження на користь малих та середніх підприємств
- Сфери знань
- Дослідницький потенціал
- Наука у суспільстві
- Специфічна діяльність у міжнародному співробітництві

Ядерні дослідження

Програма ядерних досліджень та навчальної діяльності складається з дослідження, технологічного розвитку, міжнародного співробітництва, розповсюдження технічної інформації, а також експлуатаційної діяльності та навчання. Плануються дві спеціальні програми:

- До першої програми входять: дослідження енергії термоядерного синтезу (а саме ITER (Міжнародний експериментальний термоядерний реактор), ядерне ділення та захист від радіації;
- Друга програма охоплює діяльність Спільного дослідницького центру (СДЦ) (JRC) у сфері ядерної енергії, включаючи переробку ядерних відходів, вплив на навколишнє середовище, ядерну безпеку та ядерний захист. Крім безпосередньої діяльності у ядерній сфері СДЦ займається дослідженнями в інших сферах з метою забезпечення наукової та технологічної підтримки розробки політики ЄС (див. jrc.ec.europa.eu/).

Типи проектів (Схеми фінансування)

"Схеми фінансування"- це типи проектів, які впроваджуються у рамках РП7. До них відносяться:

Проекти із співробітництва (Collaborative projects)

Проекти із співробітництва зосереджені на науково-дослідних проектах з чітко визначеними науковими і технологічними цілями і конкретними очікуваними результатами (наприклад, розробка нових знань і технологій для підвищення конкурентоспроможності Європи). Вони здійснюються консорціумами учасників з різних країн, а також промисловості та наукових кіл.

Мережі з обміну передовим досвідом (Networks of excellence)

Мережі з обміну передовим досвідом призначені для науково-дослідних установ, що готові

об'єднати і функціонально інтегрувати значну частину своєї діяльності і потенціалу у окремій сфері, з метою створення європейського "віртуального науково-дослідного центру" у цій сфері. Це досягається за рахунок Спільної програми діяльності на основі комплексного і взаємодоповнюючого використання ресурсів всіх науково-дослідних підрозділів, відділів, лабораторій або великих груп. Реалізація цієї Спільної програми діяльності потребує формальних зобов'язань організацій щодо присвячення цій програмі частини своїх ресурсів та діяльності.

Дії з координації та підтримки (Coordination and support actions)

Такі заходи охоплюють не саме дослідження, а спрямовані на координацію та взаємодію проектів, програм і стратегій. Вони включають, наприклад:

- заходи з координації діяльності та створення мереж, поширення і використання знань
- дослідження або групи експертів, які надають допомогу у впровадженні РП
- сприяння транснаціональному доступу до основної науково-дослідної інфраструктури
- заходи спрямовані на стимулювання участі малих та середніх підприємств, громадянського суспільства та їх мереж
- підтримка співробітництва з іншими європейськими схемами досліджень (наприклад, з такими як "межові дослідження").

Індивідуальні проекти

Підтримка проектів, які виконуються окремими національними чи міжнаціональними дослідницькими групами, очолювані "головним дослідником", та які фінансуються в межах Європейської дослідницької ради (ЄДР).

Підтримка навчання та кар'єрного зростання дослідників

Підтримка навчання та кар'єрного зростання дослідників в Європейському Союзі та їх партнерів шляхом реалізації заходів програми.

Початкова підготовка

- Початкова професійна підготовка дослідників

Промисловість-академія

- Співробітництво між промисловістю та науковим співтовариством

Навчання протягом життя

- Внутрішньо-європейські стипендії для кар'єрного зростання
- Гранти реінтеграції європейських дослідників
- Спільне фінансування регіональних, національних та міжнародних програм

Міжнародний вимір

- Стипендії для дослідників, що проходять стажування у третіх країнах з метою кар'єрного зростання
- Стипендії для дослідників, що приїжджають з третіх країн
- Міжнародні реінтеграційні гранти

Спеціальні заходи

- Нагороди за майстерність
- Ніч дослідників
- ERA-MORE
- Національні контактні пункти

Дослідження на користь спеціальних груп (а саме – малих та середніх підприємств)

Підтримка дослідницьких проектів, де основна маса досліджень та технологічних розробок виконується університетами, дослідницькими центрами або іншими юридичними особами, на користь конкретних груп, а саме – малих та середніх підприємств, організацій громадянського суспільства або їх об'єднань.

Фінансування (схеми фінансування)

Основним принципом виділення коштів в РП7 є спільне фінансування. Комісія надає гранти на проекти, які становлять певну частку від їх загальної вартості.

Максимальні ставки відшкодування витрат по проекту залежать від схеми фінансування, правового статусу його учасників та виду діяльності. Стандартна ставка відшкодування витрат на наукові дослідження та технологічний розвиток діяльності становить 50%. Деякі юридичні особи можуть отримати до 75% (неприбуткові громадські організації, МСП, науково-дослідні організації, вищі навчальні заклади). Для демонстраційних заходів ставка відшкодування може досягати 50%. Для інших видів діяльності (управління консорціумом, створення мереж, навчання, координації, розповсюдження тощо), відшкодування може складати до 100% від прийнятих витрат. 100% ставка застосовується також до межових досліджень в рамках Європейської дослідницької ради.

Подання пропозицій

На жаль неможливо просто підготувати та надіслати заявку на отримання гранту. Існує певна послідовність дій, якої необхідно дотримуватись

Прийнятні заходи

Очевидно, що діяльність, якій потрібна підтримка, повинна відповідати переліку заходів, що фінансуються РП7. Як правило, це не є серйозною перешкодою. Як було зазначено раніше, перелік заходів у рамках Спеціальних програм - дуже широкий. Тим не менш, залежно від дослідницької ініціативи застосовуються різні правила щодо участі у програмі. Відповідь на питання з Контрольного списку допоможе визначити, в рамках якого підрозділу РП7 зазначений захід може бути впроваджено.

"Робочі програми" та "Оголошення про проведення конкурсів"

Враховуючи, що РП7 охоплює широкий спектр заходів, можливість постійного подання заявок на фінансування є нереальною. Конкретні плани по впровадженню Спеціальних програм оголошуються Європейською Комісією у щорічних Програмах роботи. Ці програми включають графік публікації "Оголошення про проведення конкурсів" ("Calls for Proposals"), відомих як "Оголошення", які мають бути здійснені протягом року. Кожне Оголошення стосується конкретної сфери досліджень. Для того, щоб конкретна ідея була розглянута з точки зору надання фінансування, необхідно, щоб відповідне Оголошення було опубліковано.

Публікація Оголошень

Усі Оголошення публікуються в Офіційному журналі Європейського Союзу (Official Journal of the European Union), який є офіційним джерелом документів ЄС. Щорічні робочі програми та

повний текст Оголошень публікуються на сторінці РП7 веб-сайту CORDIS (http://cordis.europa.eu/fp7/home_en.html), який присвячено дослідженням, що підтримуються ЄС. CORDIS постійно оновлює інформацію щодо оголошень про проведення конкурсів, а також іншу інформацію стосовно досліджень, що підтримуються Співтовариством.

Подання пропозицій

Заявки надсилаються після публікації Оголошення. Заявки можуть бути надіслані у будь-який час з моменту відкриття конкурсу і до кінцевого терміну, який суворо дотримується. У Керівництві для заявників (Guide for Applicants) для кожного Оголошення, яке також розміщується на веб-сайті CORDIS, надається повна інформація щодо процесу подання заявки та інших корисних документів. Заявки подаються тільки в режимі онлайн через Електронну службу подачі пропозицій (EPSS).

Оцінка заявок

Після кінцевого терміну подачі заявок усі надіслані пропозиції оцінюються незалежними експертами, які є визнаними спеціалістами у відповідній галузі. Ці експерти перевіряють пропозиції на відповідність оголошеним раніше критеріям, необхідним для надання фінансування. Пояснення щодо головних критеріїв, які застосовуються для проведення оцінки, описані в Керівництві для заявників.

Проведення переговорів та затвердження

Після проведеної оцінки Європейська Комісія розпочинає переговори із заявником/консорціумом щодо фінансових та наукових/технічних аспектів проектів, що включені до успішних заявок. Зрештою, готується угода про надання гранту між Комісією та кожним з учасників проекту. В угоді визначаються права і зобов'язання бенефіціарів та Європейського Співтовариства, включаючи фінансовий внесок ЄС у витрати на проведення досліджень.

Додаткова інформація стосовно всіх питань, що стосуються Оголошень (включаючи поради щодо поетапної підготовки заявки, критеріїв відповідності, проведення оцінки, питань інтелектуальної власності тощо), наводиться у Керівництві для заявників.

Допомога потенційним заявникам в Україні

Національний інформаційний пункт

Національний інформаційний центр співробітництва з ЄС у сфері науки і технологій (НІП України) - Національний інформаційний пункт Сьомої рамкової програми розвитку досліджень та технологій в Україні. Його завдання - надання порад потенційним заявникам з питань залучення фінансування ЄС для проведення досліджень та їх інформування щодо різних аспектів РП7.

Адреса: офіс 801, 8^й поверх, вул Горького 80, 03680, м. Київ, Україна

Тел./факс: + 380 44 529 0332

E-mail: post@fp6-nip.kiev.ua

nip@fp6-nip.kiev.ua

fp@fp6-nip.kiev.ua

ic@fp6-nip.kiev.ua

Веб-сайт: <http://www.fp7-nip.kiev.ua>

Прийомні години:

Вівторок - 10.00-12.00

Середа - 14.00-16.00

Четвер - 15.00-17.00

Офіс спільної підтримки для сприяння інтеграції України до європейського дослідницького простору

Проект технічної допомоги ЄС *Офіс спільної підтримки для сприяння інтеграції України до європейського дослідницького простору* спрямовано на сприяння встановленню більш тісних наукових зв'язків між європейськими та українськими науково-дослідними установами та МСП у рамках програм ЄС у сфері інновацій та передачі технологій і надання підтримки науково-технічного співтовариства в Україні, з метою підвищення конкурентоспроможності пропозицій, які подаються в рамках РП7.

Адреса: офіс 29, 4^й поверх, вул. Саксаганського 80, 01033, Київ, Україна

Тел./факс: + 380 44 289 1315

E-mail: jso@jsoresearch.kiev.ua

Програма **Південно-Східна Європа** – це програма Європейського Союзу спрямована на стимулювання територіальних, економічних та інтеграційних процесів у Південно-Східній Європі і забезпечення стабільності та конкурентоздатності регіону через розвиток відповідного міжнаціонального партнерства і проведення спільних заходів, що мають стратегічне значення для Південно-Східної Європи.

Програма впроваджується за рахунок Європейського фонду регіонального розвитку, Інструменту передвступної допомоги та Інструменту європейського сусідства і партнерства, з фондів якого фінансується діяльність українських учасників програми.

У Програмі беруть участь Албанія, Австрія, Боснія-Герцеговина, Болгарія, Румунія, Хорватія, Республіка Македонія, Греція, Угорщина, Італія (частково), Сербія, Чорногорія, Словаччина, Словенія, Молдова та **Україна (Чернівецька, Івано-Франківська, Закарпатська, Одеська області)**.

Діяльність програми спрямована на три пріоритетні сфери:

Пріоритет 1. Розвиток інноваційної спроможності

Підпріоритет 1.1. Розвиток технологій та інноваційних мереж у певних сферах

Підпріоритет 1.2. Розвиток середовища, сприятливого для інноваційного підприємництва.

Підпріоритет 1.3. Підготовка умов для інноваційного розвитку.

Пріоритет 2. Захист та покращення довкілля

Підпріоритет 2.1. Покращення інтегрованого управління водними ресурсами та попередження повеней

Підпріоритет 2.2. Попередження екологічних катастроф.

Підпріоритет 2.3. Стимулювання співпраці в сфері управління природними ресурсами.

Підпріоритет 2.4. Стимулювання раціонального використання енергії та ресурсів.

Пріоритет 3. Сприяння доступу

Підпріоритет 3.1. Поліпшення координації щодо просування, планування та експлуатації початкових і середніх транспортних мереж.

Підпріоритет 3.2. Поліпшення рамкових умов для мультимодальних платформ.

Пріоритет 4. Розробка транснаціональної синергії для сталого зростання.

Підпріоритет 4.1. Боротьба з критичними проблемами, які шкідливо впливають на розвиток міських районів та регіональних систем населених пунктів

Підпріоритет 4.2. Сприяння збалансованому розвитку привабливих та доступних територій

Підпріоритет 4.3. Використання культурних цінностей для стимулювання розвитку.

Участь партнерів Програми з країн-членів ЄС, на які розповсюджується її діяльність, фінансується з Європейського фонду регіонального розвитку (ЄФРР). Участь українських партнерів з чотирьох визначених областей, які можуть брати участь у Програмі, забезпечується з бюджету Європейського інструменту сусідства та партнерства.

У окремих випадках, при наявності відповідного обґрунтування ЄФРР може фінансувати діяльність проектів або їх частин, які здійснюються на території країн, що не входять до ЄС, якщо їх результати матимуть позитивний вплив на регіони Співтовариства.

Інформація щодо конкурсів на відбір проектів публікується на веб-сайті програми <http://www.southeast-europe.net/>.

Контакти:

South East Europe Programme Joint Technical Secretariat (Спільний технічний секретаріат)

Адреса: Gellérthegy u. 30-32, 1016 - Budapest - Hungary

Телефон: +36 1 224 3180

Факс: + 36 1 224 3129

E-mail: jts@southeast-europe.net

Веб-сайт: <http://www.southeast-europe.net/>

5. Ініціатива з реформування та посилення фінансового сектору (FIRST)

Ініціатива з реформування та посилення фінансового сектору (The Financial Sector Reform and Strengthening (FIRST) Initiative) є спільним механізмом кількох донорів, мета якого - сприяти посиленню фінансового сектору. FIRST Initiative було започатковано Канадським агентством з міжнародного розвитку (CIDA), Британським міністерством з міжнародного розвитку (DFID), Міжнародним валютним фондом (IMF), Міністерством закордонних справ Нідерландів, Державним секретаріатом економіки Швейцарії (SECO), Шведським агентством з міжнародного розвитку (SIDA) і Світовим банком. За дорученням донорів Світовий банк здійснює управління FIRST Initiative. Нещодавно термін діяльності FIRST Initiative було продовжено до 2012 року із загальним бюджетом 100 млн. доларів США, враховуючи його успішну діяльність протягом чотирьох років.

Місія **FIRST** полягає у підтримці економічного зростання та зменшення рівня бідності у країнах з низьким і середнім рівнем доходу шляхом підтримки надійних та диверсифікованих фінансових секторів.

Конкретні завдання FIRST Initiative полягають у:

- i) фінансуванні технічної допомоги у сфері регулювання, нагляду та розвитку фінансового сектору відповідно до запитів країн, наданні підтримки країнам у зміцненні їх фінансової системи і впровадження стандартів та кодексів напередодні проведення Програм оцінки фінансового сектору (Financial Sector Assessment Programs - FSAPs) або звітів щодо стандартів і кодексів (Reports on Standards and Codes - ROSCs), а також сприяння здійсненню систематичного контролю за виконанням відповідних рекомендацій.
- ii) наданні допомоги реципієнтам у підготовці пріоритетних планів дій, спрямованих на розвиток фінансового сектору і послідовне впровадження реформ (наприклад заходів, розроблених за підсумками FSAPs), а також консультуванні клієнтів, особливо у країнах з низьким рівнем доходу щодо реалізації програм розвитку фінансового сектору;
- iii) сприянні координації технічної допомоги фінансовому сектору та зміцненню його потенціалу, спираючись, зокрема, на досвід приватного сектору;
- iv) підтримці наукових досліджень та розповсюдженні передового досвіду та корисних інструментів, пов'язаних з реформою та розвитком фінансового сектору в країнах з низьким і середнім рівнем доходу;
- v) роботі з міжнародними органами стандартизації та іншими відповідними партнерами з метою розширення кола інституцій, які надають підтримку країнам по впровадженню стандартів та кодексів відповідно до рекомендацій FSAP і ROSC, та зміцненню їх фінансових систем;

6. Програми та фінансова допомога ООН

ООН надає значні ресурси в цілому ряді секторів.

ООН – Глобальний екологічний фонд: Глобальний екологічний фонд очолює міжнародне співробітництво і фінансує діяльність із протидії шести найважливішим загрозам для глобального навколишнього середовища: втраті біорозмаїття, зміні клімату, погіршенню стану міжнародних вод, виснаженню озонового шару, деградації ґрунтів та стійким органічним забруднювачам (СОЗ). В основі підтримки всіх проектів ГЕФ лежить ідея про те, під загрозою знаходиться певна глобальна екологічна вигода, і проект прагне протидіяти загрози (загрозам) або задовольняти потребу (потреби), щоб забезпечити збереження глобальної екологічної вигоди або її стале використання чи управління нею. Кошти ГЕФ не замінюють собою звичайні або традиційні джерела фінансування в цілях розвитку. Фінансування з боку ГЕФ завжди доповнюватиме кошти, потрібні для національного розвитку, та призначені для використання виключно в цілях отримання глобальних екологічних вигід.

ГЕФ – це **фінансовий механізм**, побудований у формі довірчого фонду, який діє у співробітництві та партнерстві з трьома агенціями-виконавцями (ПРООН, ЮНЕП і Світовим банком). Сьогодні ГЕФ є найбільшим фінансистом проектів із покращення глобального навколишнього середовища. З 1991 року ГЕФ накопичив значний досвід роботи з країнами, що розвиваються, та країнами з перехідною економікою, надавши грантів на суму 8,6 млрд. дол. і залучивши 36,1 млрд. дол. на засадах участі у фінансуванні понад 2400 проектів у більш ніж 165 країнах. Кошти ГЕФ формуються за рахунок країн-донорів. У 2002 р. 32 країни-донори взяли зобов'язання щодо виділення 3 млрд. дол. на фінансування діяльності у період до 2006 р. На Четвертій асамблеї ГЕФ у 2006 р. було схвалено рішення про виділення ще 3,13 млрд. дол.

- ПМГ: Програма малих грантів працює з громадами всього світу у справі боротьби з найбільш критичними екологічними проблемами і успішно продемонструвала, що підтримання громад в їхніх зусиллях з формування стабільніших джерел існування не лише можливо, а й вкрай важливо для впровадження змін і досягнення глобальних екологічних вигід. Щоб отримати право на підтримку за ПМГ, проект, запропонований для фінансування, повинен відповідати критеріям відповідності, які встановлюються залежно від країни у відповідній Програмній стратегії ПМГ для даної країни, затвердженій НСК. Крім того, проект повинен узгоджуватися з Оперативною стратегією ПМГ і відповідними оперативними програмами, визначеними ГЕФ.

Додаткову інформацію щодо ПМГ в Україні можна отримати за наступною адресою:

УПРАВЛІННЯ З ОБСЛУГОВУВАННЯ ПРОЕКТІВ ООН (УОП ООН),
Кловський узвіз, 1, Київ, 01021, Україна.
Тел.: + 380 44 253 93 63 (доп. 144), факс: + 380 44 253 2607,
Email: Svitlanan@unops.org,
Web: <http://svitlanan@unops.org/>

7. *Horizon Capital*

Horizon Capital - управляюча компанія, що займається інвестиціями у компанії із середнім рівнем капіталізації, високим потенціалом зростання і прибутковості в Україні та Молдові.

Horizon Capital має гарні умови для отримання високих прибутків від інвестицій у регіоні завдяки досягненням своєї команди, тривалому досвіду інвестування, бездоганній репутації, дисциплінованому підходу до інвестицій та широкій мережі контактів. Horizon Capital - активна компанія, що управляє інвестиційними фондами та створює додаткову вартість, а також приділяє особливу увагу впровадженню передових методів ведення бізнесу, розкриттю нереалізованого потенціалу прибутковості, пошуку ключових керівників та залученню додаткового капіталу для фінансування економічного зростання.

На сьогоднішній день Horizon Capital управляє трьома фондами: Emerging Europe Growth Fund, LP (EEGF), Emerging Europe Growth Fund II, LP (EEGF II) та Western NIS Enterprise Fund (WNISEF).

- **Emerging Europe Growth Fund, LP (EEGF)** - фонд прямого інвестування з капіталом 132 млн. доларів США для інвестування в Україну, Молдову та регіон. WNISEF є основним партнером з обмеженою відповідальністю в EEGF, при цьому його внесок складає 25 млн. доларів США. До складу інших інвесторів входять фонди, банки, приватні пенсійні фонди, університетські фонди пожертвувань, сімейні підприємства та фізичні особи з високим капіталом. EEGF здійснює інвестиції у розмірі від 5 млн. доларів США до \$20 млн. доларів США у розширення бізнесу та викуп контрольних пакетів акцій у таких галузях економіки, як виробництво промислових товарів та товарів народного споживання, роздрібна торгівля та фінансові послуги.
- **Emerging Europe Growth Fund II, L.P. (EEGF II)** - фонд прямого інвестування із середнім рівнем капіталізації, що залучив капітал інвесторів на загальну суму 390 мільйонів доларів США для здійснення інвестицій в Україні та Регіоні. Він є наступником Emerging Europe Growth Fund, L.P. (EEGF), фонду з капіталом у розмірі 132 мільйони доларів США, створеного у 2006 році з аналогічною інвестиційною стратегією. EEGF II інвестуватиме у середньому 15-40 мільйонів доларів США у кожну із своїх портфельних компаній з урахуванням можливостей для розширення бізнесу, викупу контрольних пакетів акцій та зростання цих компаній на більш ранньому етапі.
- **Western NIS Enterprise Fund (WNISEF)** - фонд із капіталом у розмірі 150 млн. доларів США що вкладає кошти в підприємства малого та середнього бізнесу в Україні та Молдові. Доходи від прямих інвестицій WNISEF у розмірі від 1 млн. доларів США до 10 млн. доларів США використовуються, головним чином, для реструктуризації та розширення бізнесу. З моменту свого заснування WNISEF інвестував приблизно 138 мільйонів доларів США у низку підприємств, що мають значний досвід у виробництві товарів народного споживання, будівельних матеріалів, упаковки, роздрібній торгівлі та фінансових послугах. Управління WNISEF здійснюється незалежною Радою директорів, що складається з провідних представників ділових кіл США. WNISEF був створений за рішенням Конгресу США і фінансується урядом США через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID).

8. Міжнародної асоціації місцевих і регіональних фондів розвитку (IADF)

Діяльність Міжнародної асоціації місцевих і регіональних фондів розвитку (The International Association of Local and Regional Development Funds - IADF) у країнах з перехідною економікою спрямована на:

- об'єднання установ, що працюють у сфері банківського розвитку на місцевому і регіональному рівнях у країнах з перехідною економікою з метою сприяння обміну знаннями, а також освітній та навчальній діяльності;
- зміцнення місцевих та регіональних фінансових установ, що дозволить посилити управлінські та фінансові можливості органів місцевого самоврядування;
- сприяння підвищенню доступності фінансових ресурсів для розвитку міської інфраструктури та регіонального розвитку.

Асоціація надає фінансово-консультаційні послуги, послуг із підвищення спроможності та обміну інформацією. Фінансове консультування включає у себе:

- надання допомоги місцевим фінансовим установам у сфері фінансового менеджменту;
- управління інвестиціями при впровадженні проектів і програм;
- надання консультативної допомоги щодо створення нових місцевих та регіональних фінансових посередників для міського розвитку;
- надання допомоги при підготовці проектів і програм міського розвитку для міжнародного фінансування;
- надання юридичних та фінансових консультацій з питань, що стосуються інституційного розвитку, фінансування проектів та правових питань.

9. Міжнародна фінансова корпорація (МФК)

Міжнародна фінансова корпорація (МФК) (International Finance Corporation - IFC). МФК - одна з організацій Групи Світового банку, яка надає широкий спектр фінансових продуктів для розвитку компаній та/або галузей в Україні. Загалом, як у більшості міжнародних фінансових установ, рішення щодо надання фінансування приймаються на основі концепції фінансової стійкості бізнесу, що базується на наборі критеріїв оцінки, розроблених МФК і приймається у кінцевому рахунку, радою директорів. Зазвичай, МФК працює з приватними компаніями, хоча вона може надавати фінансування як інвестиції у компанії з державною формою власності. Основою для всіх рішень МФК є інвестиційна пропозиція. Після отримання інвестиційної пропозиції, початкового контакту і попереднього розгляду, МФК може зробити запит стосовно більш докладного техніко-економічне обґрунтування або бізнес-плану з метою визначення прийнятності проекту до фінансування.

Для забезпечення участі інвесторів і кредиторів з приватного сектора, МФК обмежує загальний обсяг власного депозитного рахунку та акціонерного фінансування, яке буде надаватися у рамках одного проекту. Для нових проектів ця частка може складати максимум 25 відсотків від загальної кошторисної вартості проекту, або, у виняткових випадках, до 35 відсотків для малих проектів. Для проектів, спрямованих на розвиток, МФК може забезпечити фінансування до 50 відсотків від вартості проекту, за умови, що інвестиції не перевищують 25 відсотків від загальної капіталізації компанії, що подає проект.

МФК надає широкий спектр фінансових продуктів і послуг своїм клієнтам і може запропонувати разом фінансування та консультації, спеціально розроблені для задоволення потреб кожного проекту. Тим не менш, забезпечення більшої частини фінансування, а також керівництво та управління проектом відносяться до компетенції приватних власників.

10. Міжнародна приватна водна асоціація (IPWA)

Міжнародна приватна водна асоціація (International Private Water Association - IPWA) була створена у 1999 році у відповідь на динамічні зміни, що відбуваються у різних країнах по всьому світу у галузі інфраструктурних проектів з водопостачання/очищення стічних вод та надання відповідних послуг. Асоціація виступає в якості посередника між державним і приватним секторами шляхом сприяння здійсненню ефективного та своєчасного діалогу, який підкреслює гостру нагальність, прозорість та економічну ефективність при розробці та впровадженні глобальних проектів водопостачання та очищення стічних вод, а також практичних заходів для досягнення цих елементів у проектах. Більш того, IPWA однозначно визнається однією з небагатьох незалежних організацій, яка сприяє, відповідно до свого основного завдання, окресленого у її місії, розширенню ролі приватного сектора як надійного партнера для урядів і напівдержавних організацій при впровадженні глобальних проектів у сфері водопостачання та очищення стічних вод і надання відповідних послуг.

IPWA забезпечує проведення міжвідомчих обговорень, семінарів, робочих зустрічей, надання інформаційних ресурсів, варіантів застосування можливих фінансових інструментів та зразків можливих проектів

Цілі IPWA, викладені у її установчих документах:

Розробка проектів

- визначення можливості щодо державно-приватного партнерства при впровадженні проектів, пов'язаних з водопостачанням та/або очищенням стічних вод, а також інших проектів пов'язаних з водою, наприклад стосовно опріснення води та водоочищення
- співпраця з багатосторонніми, двосторонніми, урядовими та іншими організаціями з питань (а) розробки керівних принципів проведення конкурсних торгів і переговорів про укладення контрактів для полегшення започаткування проектів, пов'язаних з водопостачанням та/або очищенням стічних вод, (б) розробки рекомендацій щодо варіантів можливої структури проектів державно-приватного партнерства і (в) розробки підходів і рішень для належного субсидування послуг у водній галузі.
- заснування форуму для обговорення питань, пов'язаних із ризиками проектів у водній галузі, основних принципів таких проектів, питань гарантії, та інших питань, необхідних для успішного фінансування проектів у водній галузі.

Створення мережі контактів

- в якості координаційного центру та контактного пункту для приватних учасників проектів у водній галузі та урядовців
- для організації зустрічей, конференцій і семінарів, присвячених критичним питанням, що впливають на розвиток державно-приватного партнерства і збільшення інвестицій приватного сектора.

Члени IPWA беруть участь у чотирьох регіональних групах, які очолені віце-президентами IPWA: (1) Європа, Близький Схід і Африка, (2) Латинська Америка (3) Азія, (4) Північна Америка. Крім того, IPWA створила робочу групу щодо фінансових інструментів. Регіональні групи збирають інформацію про можливості і події в регіоні, підтримують зв'язок з ключовими

Підтримка сталого регіонального розвитку в Україні
EuropeAid/125234/C/SER/UA

посадовими особами та організаціями, а також здійснюють планування необхідних досліджень, круглих столів, а також програм обміну інформацією.

11. Міжнародний Вишеградський фонд

Міжнародний Вишеградський фонд - міжнародна організація, що базується у Братиславі, яка була заснована 9 червня 2000 р. Вишеградською групою (V4) - Чеською Республікою, Угорською Республікою, Республікою Польща, Словацькою Республікою.

Метою Фонду є сприяння розвитку і заохочення більш тісного співробітництва між країнами V4 (а також V4 з іншими країнами, особливо, але не тільки з країнами Східної Європи, Західних Балкан і Південного Кавказу, що не входять до ЄС) шляхом підтримки спільних культурних, наукових та освітніх проектів, молодіжних обмінів, транскордонних проектів і розвитку туризму.

Неурядові організації (НУО), муніципалітети і місцеві або регіональні органи влади, школи та університети, а також і приватні компанії та окремі громадяни з країн Вишеградської групи (а також інших країн), мають право на підтримку Фонду.

Малі гранти / Стандартні гранти

Проекти, які фінансуються у рамках програми малих або стандартних грантів, повинні підпадати під один із шести наступних пріоритетів: (1) культурне співробітництво, (2) обмін у науковій і науково-дослідницькій сфері, (3) освіта, (4) молодіжні обміни, (5) прикордонне співробітництво, (6) розвиток туризму. Однак, проекти можуть мати вплив на будь-яку іншу галузь діяльності (наприклад, екологію, соціальну сферу, спорт і дозвілля, ЗМІ тощо).

За винятком прикордонного співробітництва, у проектах мають брати участь організації принаймні з трьох країн Вишеградської групи (Чехія, Угорщина, Польща, Словаччина) (наприклад, організатор з V4 та принаймні два партнера з V4), в той же час, рекомендується включати партнерів з усіх країн V4. **Будь-яка організація чи фізична особа у світі (за винятком організацій, що безпосередньо фінансуються з державного бюджету) має право на отримання фінансування за умови, що запропонований проект відповідає "Вишеградським" пріоритетам.**

У переважній більшості одержувачами грантів є неурядові організації (НУО), муніципалітети і школи або інші державні установи. Найбільший внесок Фонду у кожний проект програми малих грантів не перевищує 5,000 євро, а для проектів програми стандартних грантів становить суму більше 5,001 євро. Фінансовий внесок Фонду не може перевищувати 50% від загальної вартості проекту, включаючи внесок заявника у натуральній формі, або внески інших суб'єктів у натуральній формі. Максимальний термін фінансування проектів складає 6 місяців у випадку малих грантів і 12 місяців у випадку стандартних грантів (навіть якщо термін впровадження цих проектів є більшим).

Щорічний бюджет: 520,000 євро/2,200,000 євро (малі/стандартні гранти)

Максимальний термін фінансування: 6 місяців/12 місяців (малі/стандартні гранти)

Термін подачі заявок – малі гранти: 1 березня, 1 червня, 1 вересня і 1 грудня

Термін подачі заявок – стандартні гранти: 15 березня, 15 вересня

Всі заявки на отримання грантів повинні бути подані через системний додаток у режимі онлайн.

Вишеградська програма стипендій (Visegrad Scholarship Program - VSP)

Міжнародний Вишеградський фонд надає стипендії відібраним магістрам та аспірантам на строк від 1 до 2 семестрів (за винятком стипендій для магістрів, які приїздять до країн V4,

коли стипендія може бути надана на термін від 1 до 4 семестрів). Враховуючи, що річний бюджет програми складає 1,448,000 євро, Фонд у цілому профінансує 400 семестрів у 2010/2011 навчальному році.

Кандидати, чиї університет або роботодавець знаходяться далі, ніж 1500 км від обраного вузу/інституту (на час подачі заявки), мають право на отримання гранту на проїзд (форма заявки 2010 року передбачає можливість подачі заявки на проїзд).

Стипендія не відноситься до, і не охоплює весь комплекс досліджень у рамках спільних програм (дві або більша кількість вчених ступенів). Стипендія не покриває витрат на навчання/проведення досліджень в інших навчальних закладах або в інших країнах, ніж ті, що зазначені у формі заявки (приймаючий університет/заклад). Очікується, що стипендіати будуть проходити курс навчання/проводити наукові дослідження (у країні перебування) протягом усього терміну дії стипендії.

Всі кандидати повинні пройти навчання протягом мінімум 4 семестрів в університеті на час подачі заяви.

Громадяни України можуть отримувати наступні стипендії:

- в'їзні стипендії для обдарованих стипендіатів, що бажають вчитися у акредитованих університетах або інститутах відповідних національних академій наук країн V4.
- заявники, які були відібрані у рамках цієї схеми будуть отримувати стипендії у розмірі 2,300 євро на семестр, а відповідні приймаючі університети/ інститути – 1,500 євро на семестр за кожного стипендіата.
- програма стипендій для українських студентів, які проходять курс навчання у країнах V4 (всього 60 семестрів щорічно). Відібрані в рамках цієї програми заявники будуть отримувати стипендії у розмірі 2,300 євро на , а відповідні приймаючі університети/ інститути – 1,500 євро на семестр за кожного стипендіата.

Кінцевий термін подачі заявок для всіх видів стипендій – 31 січня.

Вишеградський грант на університетські дослідження (Visegrad University Studies Grant - VUSG)

Вишеградський грант на університетські дослідження є грантовою програмою, розробленою для університетів з метою заохочення та підтримки розробки та впровадження значущих університетських курсів і програм навчання (наприклад, програм для отримання ступеня), які стосуються конкретних явищ, що безпосередньо пов'язані з Вишеградською групою країн. Цей грант надається у вигляді одноразового платежу (у розмірі 15,000 євро для обраного курсу та 50,000 євро для обраної програми для отримання ступеня) підрозділам університетів, школам і факультетам, які можуть представити розклади/навчальні плани таких курсів/програм і підтвердити їх тривалий характер.

Будь-який державний чи приватний університет має право на отримання гранту. Викладання курсу/програми може здійснюватись будь-якою мовою.

Програмою курсу/програми має бути передбачено участь щонайменше двох лекторів з двох країн Вишеградської групи (яка відрізняється від країни заявника) протягом кожного семестру її впровадження.

Контакти:

Адреса: Kralovske udolie 8, SK-811 02 Bratislava, Slovak Republic

Телефон.: +421 259 203 811, +421 259 203 802

Факс: +421 259 203 805

E-mail: visegradfund@visegradfund.org

Веб-сайт: <http://www.visegradfund.org/>

12. Багатостороннє агентство з гарантування інвестицій (MIGA)

Багатостороннє агентство з гарантування інвестицій (Multilateral Investment Guarantee Agency - MIGA) - одна з організацій Групи Світового банку, діяльність якої спрямована на зменшення багатосторонніх ризиків, заохочення прямих іноземних інвестицій в країнах, що розвиваються шляхом страхування інвесторів від політичних або некомерційних ризиків, вирішення суперечок між інвесторами та урядами, консультування урядів щодо залучення інвестицій, а також поширення інформації надаючи оперативні інформаційні послуги щодо інвестицій.

Інвестори і кредитори, які працюють сьогодні у динамічному інвестиційному кліматі, розуміють потенційні вигоди інвестування у ринки, що розвиваються. Навіть більш ініціативні з них також розуміють надзвичайну важливість вирішення питання політичних ризиків, які можуть супроводжувати інвестиції в неперевіреному середовищі. MIGA може допомогти інвесторам і кредиторам зменшити ці ризики шляхом страхування можливих проектів від збитків, пов'язаних з:

- обмеженням переказу валюти
- експропріацією
- війною і громадськими заворушеннями
- порушенням контракту
- недотриманням державних фінансових зобов'язань
- Гарантії MIGA забезпечують набагато більше ніж просто впевненість, що втрати будуть повернуті, але й низку додаткових переваг для інвесторів і кредиторів шляхом:
  - **Стимування шкідливих дій:** відносини MIGA з урядами-акціонерами забезпечує інструменти захисту інвестицій додатковими важелями.
  - **Вирішення суперечок:** як посередник, MIGA втручається при перших ознаках ускладнень для вирішення можливих суперечностей перш ніж вони досягнуть статусу позову, що допомагає зберегти інвестиції і забезпечити безперервне надходження доходів. Якщо MIGA не в змозі запобігти подачі позову, наш сильний бухгалтерський баланс дозволяє оперативно здійснювати платежі.
  - **Доступу до фінансування:** гарантії MIGA допомагають інвесторам одержати фінансування проектів від банків.
  - **Зниження витрат на позики:** кредити, які гарантуються MIGA, можуть допомогти зменшити рейтинг венчурного капіталу проектів.
  - **Збільшення строків погашення:** Агентство може надати страхове покриття на термін до 15 років (у деяких випадках до 20 років), збільшуючи тим самим термін повернення кредитів, що надаються інвесторам.
  - **Забезпечення надійною інформацією щодо країни:** MIGA застосовує свій багаторічний досвід, глобальне охоплення і знання країн, що розвиваються при укладанні кожної угоди.
  - **Забезпечення екологічної та соціальної експертизи** MIGA допомагає інвесторам і кредиторам забезпечити відповідність їх проектів тим зразкам, що вважається кращими у світі з точки зору соціальних та екологічних гарантій.

13. Програма Приватно-державного партнерства у сфері інфраструктури

Програма Приватно-державного партнерства у сфері інфраструктури (Public-Private Partnership in Infrastructure programme) - одна з програм Групи Світового банку, яка забезпечує створення потенціалу для надання допомоги урядам країн-клієнтів у створенні належних умов для розвитку успішного і стійкого державно-приватного партнерства.

14. Консультативний орган з питань державно-приватного партнерства у галузі розвитку інфраструктури (PPIAF)

Консультативний орган з питань державно-приватного партнерства у галузі розвитку інфраструктури (Public-Private Infrastructure Advisory Facility - PPIAF) – механізм надання технічної допомоги, до участі у якому залучено багато донорів, заснований з метою надання допомоги урядам країн, що розвиваються у підвищенні якості інфраструктури на основі партнерських відносин з приватним сектором. PPIAF допомагає урядам визначити шляхи для покращення надання послуг. Він також надає підтримку урядам у розбудові їх потенціалу з метою посилення їх можливостей щодо розробки, управління та коригування програм реформ, а також підвищення компетентності та професійної підготовки політиків, співробітників регулюючих органів та представників громадянського суспільства.

Підтримка надається урядам у вигляді грантів для проведення досліджень стосовно державно-приватного партнерства у питаннях фінансування, правах власності, експлуатації, реконструкції, технічного обслуговування, або управління відповідними підприємствами інфраструктури, при фінансуванні, проведенні досліджень, щоб допомогти урядам вивчити державно-приватне партнерство у фінансуванні, власності, експлуатації, реконструкції, технічного обслуговування, або управлінні права інфраструктури. До них відносяться дороги, порти, аеропорти, залізні дороги, електроенергетика, телекомунікації, управління твердими відходами, водопостачання та каналізація, а також транспортування і розподіл газу.

15. Приватна група з розвитку інфраструктури (PIDG)

Приватна група з розвитку інфраструктури (Private Infrastructure Development Group - PIDG) - це об'єднання групи донорів, яке мобілізує інвестиції приватного сектора для надання допомоги країнам, що розвиваються для створення інфраструктури, що є життєво важливою для підвищення їх економічного розвитку і боротьби з бідністю. PIDG допомагає приватному сектору подолати перешкоди при здійсненні інвестицій в інфраструктуру через низку спеціалізованих механізмів і програм фінансування та розробки проектів. Вони розвивалися у відповідності з конкретними умовами інфраструктури ринків найбільш бідніших країн, що розвиваються. Кожен механізм/програма спрямована на розробку унікального рішення для подолання прогалів ринку, які виникли у зв'язку з нестачею ресурсів, низький рівень розвитку капіталу та незначних технічних можливостей. Хоча програма була орієнтована на країни Африки та Азії, технічно українські регіони можуть скористатися її ресурсами, хоча відсутність діючого державно-приватного партнерства і законодавства щодо концесій гальмують будь-яке застосування цієї програми.

16. Світовий банк

Група Світового банку є великою і активною дійовою особою в Україні протягом багатьох років. Останнім часом у зв'язку з нинішньої фінансовою та політичною кризою, Світовий банк зосереджує свої зусилля на інтервенціях та заходах, що впроваджуються на національному рівні, хоча її діяльність на регіональному рівні, як це було і раніше, є можливою. На сьогодні численні програми є технічно доступними:

- **Програма ефективного використання енергії/енергозбереження (160 млн. дол. США):** нова програма Світового банку в Україні для забезпечення доступу до джерел фінансування (кредитів) регіональних адміністрацій та підприємств. Програма здійснюється за допомогою Укрексімбанку (українського державний банку), з типовим обсягом кредиту від 5 до 20 млн. дол. США.
- **Програма підтримки експортерів (200 - 300 млн. дол. США):** нова програма Світового банку, спрямована на надання допомоги експортерам у різних важливих галузях, у тому числі для фінансування торгівлі. Управління програмою здійснюється Укрексімбанком шляхом інвестування через надання кредитів обсягом від 5 і 30 млн. дол. США.
- **PREMED** - частина Групи Світового банку, PREMED спеціалізується на наданні субнаціонального фінансування. PREMED бере активну участь у врахуванні досвіду різних країн у справі реформування і стійкості субнаціональних фінансів. Програма є технічно доступною для України.

1. Організації, що фінансуються донорами та глобальні програми

1. Cities Alliance

є всесвітнім об'єднанням міст та їх партнерів з питань розвитку, метою яких є розширення застосування успішних підходів до боротьби з бідністю. Цей союз, головним чином є форумом, діяльність якого спрямована на боротьбу зі злиднями (нетрями), хоча деякі з проблем, з якими стикаються українські міста, можуть входити до сфери діяльності цієї організації. Додаткову інформацію можна отримати через веб-сайт за адресою: <http://www.citiesalliance.org>

2. Програма сприяння управлінню енергетичним сектором (ESMAP)

Програма сприяння управлінню енергетичним сектором (Energy Sector Management Assistance Program - ESMAP) спрямована на підвищення ролі енергетичного сектору у боротьбі з бідністю та економічному зростанні при відповідальному відношенні до охорони довкілля. Вона є глобальною програмою технічної допомоги, яка допомагає формуванню консенсусу і надає рекомендації урядам країн що розвиваються та країн з перехідною економікою з питань політики сталого розвитку енергетики. ESMAP також сприяє передачі технологій і знань у сфері управління галуззю та постачання сучасних енергетичних послуг незахищеним верствам населення. Більш детальну інформацію можна знайти на сайті: www.esmap.org

3. Глобальне партнерство з допомоги орієнтованої на конкретні результати (GPOBA)

Глобальне партнерство з допомоги орієнтованої на конкретні результати (Global Partnership on Output-Based Aid - GPOBA) надає допомогу у фінансуванні, розробці, наданні документації, а також демонстрації пілотних заходів, спрямованих на отримання конкретних результатів як у самій Групі Світового банку, так і за її межами. Мета полягає у забезпеченні впровадження принципу допомоги, орієнтованої на конкретний результат при роботі з партнерами з розвитку, у тому числі урядами країн, що розвиваються, міжнародними фінансовими інституціями, двосторонніми донорами та приватними фондами. Принцип допомоги, орієнтованої на конкретний результат використовуються на регулярній основі при розробці проектів. Більш детальну інформацію можна знайти на сайті: www.gpoba.org

4. Програма Інформація для розвитку (InfoDev)

Програма Інформація для розвитку (Information for Development Program – InfoDev) є багатосторонньою програмою донорів, спрямованою на підтримку наукових досліджень, аналітичної роботи та розбудову потенціалу у галузі використання інформаційних та комунікаційних технологій з метою розвитку усіх секторів. Вона виступає в якості організатора діалогу та координатора спільних дій донорів, сприяючи глобальному обміну інформацією в галузі ІКТ з метою розвитку та зменшення дублювання заходів та інвестицій. Експертний секретаріат розташовано у Світовому департаменті інформаційно-комунікаційних технологій (Global ICT Department - GICT) Світового банку, який є одним із її ключових донорів та засновників. Вона сприяє глобальному обміну інформацією в галузі ІКТ з метою розвитку та зменшення дублювання заходів та інвестицій. InfoDev також сприяє розвитку

Підтримка сталого регіонального розвитку в Україні
EuropeAid/125234/C/SER/UA

партнерства з державними та приватними організаціями, які є новаторами в галузі ІКТ. Більш детальну інформацію можна знайти на сайті: www.infodev.org

II. Інші ресурси

1. FDI.net:

FDI.net – це веб-портал, що безкоштовно пропонує, при надходженні запиту, безкоштовний аналіз країни та повну інформацію стосовно іноземного прямого інвестування у 175 країнах. Сайт поєднує бізнесові та державні ресурси з аналізом Групи Світового банку і є єдиною точкою доступу, що дає повний спектр інформації, необхідної для прийняття рішення щодо інвестування у іноземній країні. Доступ до ресурсів FDI.net можна отримати за адресою www.fdi.net

2. Веб-портал Міжнародного державно-приватного партнерства (ДПП)

Веб-портал Міжнародного державно-приватного партнерства (ДПП) у сфері інфраструктури (Global Public-Private Partnership (PPP) in Infrastructure Web Portal). Створений Інститутом Світового банку, цей портал пропонує віртуальну бібліотеку документів, електронний дискусійний форум, календар подій та інші послуги, які мають за мету поєднати віддалених партнерів ДПП у всьому світі для покращення розуміння економіки ДПП. Він є цікавим ресурсом у період, коли в Україні у достатній мірі розвиваються умови для ДПП. Більш детальну інформацію можна знайти на веб-сайті <http://info.worldbank.org/etools/PPPI-Portal/>

3. Міжнародна мережа еталонного аналізу комунального водопостачання та каналізаційних систем

Міжнародна мережа еталонного аналізу комунального водопостачання та каналізаційних систем (International Benchmarking Network for Water and Sanitation Utilities) надає прямий доступ до найбільшої світової бази даних, що містить інформацію про комунальне водопостачання та санітарно-гігієнічні служби. Це цікавий ресурс, а набір інструментів IBNSU для моніторингу можна використовувати при підготовці інвестиційної пропозиції в області використання води та каналізаційних систем. Більш детальну інформацію можна знайти на веб-сайті www.ib-net.org

4. Група розвитку приватної інфраструктури

Група розвитку приватної інфраструктури (Private Infrastructure Development Group (PIDG) – це організація з багатьма джерелами фінансування, що управляється членами-засновниками, котра офіційно виникла у 2002 році. Її завдання – надання фінансової, практичної та стратегічної підтримки для заохочення інвестицій приватної інфраструктури у країни, що розвиваються з метою сприяння їх розвитку та зменшення бідності. Більш детальну інформацію можна знайти на веб-сайті www.pidg.org

5. Державно-приватні партнерства з питань міського середовища

Державно-приватні партнерства з питань міського середовища, що існують у рамках Програм розвитку ООН, підтримують розвиток інноваційних партнерств між державним та приватним сектором на місцевому рівні. Програма передбачає проведення цікавих тренінгів, підтримку та інші дії, спрямовані на сприяння. Більш детальнішу інформацію можна знайти на веб-сайті www.pppue.org.nr

6. Проект «Українські національні ініціативи по вдосконаленню реформ» (UNITER)

Проект «Українські національні ініціативи по вдосконаленню реформ» (UNITER) має на меті зміцнювати провідні українські неурядові організації (НУО), що виступають за реформи, та допомагати їм у закріпленні та підтриманні демократичних завоювань. Проект спрямований на вирішення системних, загальногалузевих викликів для громадянського суспільства. Він підтримує ініціативи НУО з моніторингу і адвокації у різних сферах суспільного життя, які є важливими для просування процесу реформ в Україні. За цією Щорічною програмною заявою (ЩПЗ) «Пакт», як виконавець UNITER, прийматиме концептуальні записки від НУО національного рівня (див. розділ ЩПЗ «Як подавати заявку»). Ураховуючи, що розвиток сталих установ і систем призведе до активного і процвітаючого громадянського суспільства, ця ЩПЗ спрямована на підтримання змін, очолюваних НУО і громадянами, на національному рівні задля здійснення впливу на державну політику та забезпечення відповідальності уряду. Головна мета цієї програми грантів полягає у зміцненні спроможності НУО щодо залучення громадян до процесу прийняття рішень і у здійсненні впливу на державну політику з метою прискорення переходу країни до відкритих і демократичних політичної, соціальної та економічної систем. Додаткову інформацію можна знайти за адресою:

<http://unistudy.org.ua/grants.htm?id=755>

III. Двосторонні програми технічної допомоги

Прокладати свій шлях через численні веб-сайти та окремі програми двосторонніх програм є досить важкою та заплутаною справою. Хоча більшість веб-сайтів мають англійський переклад, іноді інформація, яка міститься на них, може ввести в оману і бути неповною. Найбільш корисним оглядом європейських джерел технічної та фінансової допомоги є веб-сайт "Euro resources", який містить цікаві посилання на існуючі та іноді невідомі програм. Адреса веб-сайту <http://www.euroresources.org/>

Деякі двосторонні програми, які мають доступні програми, наведені далі. Важко визначити, які країни працюють в Україні, оскільки програми, як правило, мають політичний характер, адаптуються до запитів та значно залежать від геополітичної ситуації і політики окремої країни.

- 1. Чеська республіка** надає допомогу Україні, хоча останнім часом її внесок був невеликим. Інформацію можна отримати веб-сайті www.czda.cz
- 2. Данія** організує надання допомоги Україні через своє посольство і DANIDA. Докладніша інформація наведена на веб-сайті DANIDA www.danida.dk або Міністерства закордонних справ www.um.dk/en:
- 3. Естонія** впроваджує свою програму в Україні, хоча її обсяг є досить обмеженим. Інформація про контакти та програми можна знайти на сайті www.vm.ee/?q=en/taxonomy/term/55
- 4. Франція** впроваджує програми через своє посольство, хоча вони, як правило, дуже спеціалізовані та пов'язані з політикою уряду. Інформація про програму можна знайти на веб-сайті www.diplomatie.gouv.fr/fr/pays-zones-geo_833/index.html
- 5. Німеччина** впроваджує велику програму в Україні і здійснює свою діяльність через ряд інституцій (GTZ, DGRV, KFW тощо). Федеральне міністерство економічного співробітництва та розвитку є координатором усіх цих програм. Інформація про програми можна знайти за адресою www.bmz.de
- 6. Угорщина** бере участь у фінансуванні програми прикордонного співробітництва ЄС, одночасно впроваджуючи свою двосторонню програму, якою опікується Міністерство закордонних справ. Обсяг цієї програми допомоги Україні у 2008 р. складав 2,37 млн. дол. США, що є третім за обсягом внеском. Інформацію щодо програми можна знайти за адресою www.mfa.gov.hu/kum/en/bal/.
- 7. Японія** впроваджує низку програм в Україні. Що стосується великих інвестицій, вона надає пільгові кредити на інфраструктурні проекти, хоча і не надає грантів у цій галузі. Японська програма зовнішньої допомоги також впроваджує невеликі програми на місцях, орієнтовані на вирішення питань ядерної безпеки, охорони здоров'я та культури. Більш детальну інформацію можна знайти на веб-сайті посольства в Україні www.ua.emb-japan.go.jp/E/ODA/ODA_ukraine.htm
- 8. Латвія.** Україна є одним із основних країн-партнерів Латвійської програми зовнішньої допомоги, хоча, на жаль, Латвія призупинила діяльність своєї програми у 2009 році, за винятком обов'язкових внесків до існуючих і багатосторонніх програм. Інформацію про програми можна знайти на веб-сайті www.mfa.gov.lv/en/ukraine/DevelopmentCooperation

9. Литва впроваджує програму двостороннього співробітництва через Міністерство закордонних справ. У 2008 році загальний обсяг програми складав приблизно 35 млн. дол. США. Інформація про програму можна знайти на веб-сайті www.urm.lt/index.php?588416158

10. Люксембург впроваджує значну програму по усьому світі, хоча її часта в Україні є незначною. Веб-сайт програми - www.lux-development.lu/pays.lasso?lang=uk

11. Мальта, будучи маленькою країною, має невелику програму зовнішньої допомоги, яка впроваджується Міністерством закордонних справ. Інформацію можна отримати на веб-сайті www.foreign.gov.mt

12. Нідерланди надають допомогу Україні, спрямовану, зокрема, на підтримку Міністерства фінансів України. З інформацією стосовно існуючих та майбутніх програм можна ознайомитися на веб-сайті www.minbuza.nl/en/developmentcooperation

13. Норвегія протягом деякого часу активно співпрацює з Україною, здійснюючи невеликі але корисні програми, у тому числі гнучкі малі проекти. Інформацію про програми можна отримати за адресою www.norway.com.ua

14. Польща. Україна є пріоритетною країною для програми зовнішньої допомоги Польщі, яка включає в себе програми Міністерства закордонних справ і Департаменту зі співробітництва з метою розвитку. Сумарний внесок програми зовнішньої допомоги Польщі в Україні у 2008 році складав приблизно 12,5 млн. дол. США. Офіційний веб-сайт програми зовнішньої допомоги - www.polskapomoc.gov.pl

15. Росія впроваджує програму зовнішньої допомоги, хоча інформацію про цю програму важко знайти. Офіційного веб-сайту програми не існує.

16. Словаччина. Словацьке агентство з міжнародного розвитку та співробітництва у цілях розвитку є головною організацією, яка координує питання двосторонньої допомоги. Веб-сайт - www.slovakaid.mfa.sk

17. Словенія. Словенська програма зовнішньої допомоги координується Міністерством закордонних справ. Загальний бюджет словенської програми у 2008 році становив приблизно 68 млн. дол. США. Словенська програма активно працює в Україні і може бути досить корисною не зважаючи на невеликий обсяг. Веб-сайт - www.mzz.gov.si/en/foreign_policy/international_development_cooperation_and_humanitarian_assistance/

18. Швеція. SIDA та уряд Швеції реалізують дуже активну і гнучку програму, яка швидко реагує та адаптується до вимог донорів (у рамках своєї національної стратегії). Інформацію можна отримати за адресою www.sida.se

19. Швейцарія: SDC, SECO та інші програми уряду Швейцарії є дуже активними і важливими для всебічного розвитку України. Інформацію можна отримати на веб-сайтах SDC, SECO та інших програм, які мають відповідні посилання. Інформація про індивідуальні програми включає:

❖ **Швейцарське агентство розвитку та співробітництва (Swiss Development Cooperation - SDC).** В Україні впроваджуються або вже завершені численні швейцарські проекти. Далі наведена інформація щодо нинішніх заходів в Україні. SDC працює у кількох цільових секторах України, включаючи наступні:

Охорона здоров'я - репродуктивне здоров'я (у тому числі здоров'я матері та дитини)

Верховенства права та розвиток демократії - системи правосуддя

- Підтримка судової реформи в Україні
- Зразкова в'язниця і навчальний центр для персоналу в Білій Церкві. Фаза III
- Стратегія поліції щодо скорочення злочинності серед неповнолітніх
- Жінки і матері з дітьми у в'язниці
- Підтримка реформування системи кримінального судочинства: підвищення обізнаності прокурорів щодо посередницьких процедур

Верховенство права та розвиток демократії – реформування державного сектору, включаючи питання децентралізації

- Сприяння Підтримка децентралізації в Україні
- виконанню умов спільного управління та розвитку в міських районах (ПРООН/MGSDP)

Сільське господарство та сільський розвиток – виробництво сільськогосподарської продукції

- FORZA (швейцарсько-український проект з розвитку лісового господарства в Закарпатті)
- Eco-Lan: Стале використання землі в Україні
- Доступ до фінансових послуг у сільській місцевості у Вінницькій області

Економічний розвиток та інтеграція

- Підтримка інфраструктури: Цюрихські трамваї для Вінниці
- Органічна сертифікація і розвиток ринку в Україні

❖ **Державний секретаріат з економічних відносин (ДСЕВ) (State Secretariat for Economic Affairs (SECO)):** Департамент економічного співробітництва та розвитку при Державному Секретаріаті з економічних відносин (ДСЕВ) займається плануванням та втіленням діяльності, пов'язаної з економічною та торговельною політикою у країнах, що розвиваються, країнах Східної Європи та Центральної Азії, а також нових країнах, що приєдналися до Євросоюзу (ЄС). Крім того, ДСЕВ займається координацією відносин Швейцарії з Групою Світового банку, регіональними банками розвитку та економічними організаціями ООН. Веб-сайт ДСЕВ можна відвідати за посиланням: www.seco-cooperation.admin.ch

ДСЕВ керує багатьма важливими фондами, у минулому доступними для українських компаній та адміністрацій. Сюди входять наступні фонди:

- **Фонд створення компаній ДСЕВ:** Фонд для створення компаній ДСЕВ являє собою кредитну лінію, що фінансує до 50% витрат, які були зроблені швейцарськими компаніями у період становлення у рамках інвестиційного проекту в країні-партнері ДСЕВ (включаючи Україну). Фонд для створення компаній ДСЕВ управляється FINANCEcontact Ltd., що знаходиться у Цюріху. У минулому деякі українські проекти фінансувалися з цього фонду, включаючи «Золоті Луки», молочний завод у Вінницькій області. Веб-сайт - www.secostartupfund.ch

- **SIFEM: Євровенчерс Україна II:** Фонд являє собою організацію з капіталом 50–70 мільйонів доларів, що здійснює прямі інвестиції у компанії, що працюють переважно на території України. Фонд вкладає кошти у підприємства малого та середнього бізнесу, що займаються в основному виробництвом та збутом споживчих товарів, комунікаціями та наданням послуг. Доступна сума (вклад з боку Швейцарії) – 5 мільйонів доларів. Фонд веде діяльність з 2005 по 2015 рік і управляється через Євровенчерс Україна. Веб-сайт - www.evu.kiev.ua
- **Швейцарський інвестиційний фонд для країн з перехідною економікою (SIFEM AG):** Це нова програма ДСЕВ, створена для забезпечення доступу до довгострокового фінансування підприємств малого та середнього бізнесу країн, що розвиваються, та країн з перехідною економікою. 5 травня 2010 року, Федеральна Рада Швейцарії прийняла рішення про заснування фінансового інституту розвитку SIFEM AG (Швейцарського інвестиційного фонду для країн з перехідною економікою), який уповноважений виконувати інвестиційні операції, спрямовані на економічне співробітництво та розвиток. Ця нова структура матиме форму поновлюваного фонду. Більш детально про програму можна дізнатися на веб-сайті www.sifem.ch, або в офісах ДСЕВ.
- **Швейцарська організація зі стимулювання інвестицій (ШОСІ) (Swiss Organisation for Facilitating Investments (SOFI))** займається просуванням інвестицій та прямих іноземних інвестицій у країни-партнери (включаючи Україну) за допомогою розповсюдження інформації (наприклад, через інтернет, конференції, місії) про інвестиційні умови та можливості. ШОСІ надає консультації компаніям при підготовці та виконанні інвестиційних проектів та підтримує підприємців у пошуку партнерів у країнах, що розвиваються. Консультаційні послуги на рівні проекту, в основному, оплачуються клієнтом. ШОСІ провадить діяльність з 1997 року і має загальний бюджет 4,5 мільйони швейцарських франків у рік, що не прив'язані до конкретної країни (тобто фінансування може отримати будь-яка країна. Детальніше читайте на: www.sofi.ch

20. Turkey - ТІКА: Туреччина проводить програму в Україні, хоча основним пріоритетом був і продовжує бути Крим. Турецьке агентство з міжнародного співробітництва та розвитку (ТАМСР) є державним агентством зі співробітництва та розвитку Туреччини. Детальніше про програму можна дізнатися на веб-сайті www.tika.gov.tr

У минулому багато проектів в Україні були реалізовані за допомогою ТАМСР (переважно в Криму). Проекти включають:

- Технічну підтримку кримських татаро-турецьких національних шкіл
- Забезпечення шкільною формою державних шкіл
- Заснування радіостанції
- Заснування Кримського агентства новин
- Підтримка розвитку документального кіно

Для отримання фінансування від ТАМСР необхідно заповнити анкету та передати її до Посольства Туреччини у Києві, або до представництва Великобританії при ООН.

21. Великобританія: Великобританія значно скоротила свою діяльність в Україні після закриття свого офісу з міжнародного розвитку у 2008 році. Вона продовжує вести невеликі програми, але в основному кількість таких програм обмежена (незважаючи на

те, що Великобританія є основним вкладником у бюджет ЄС). Інформацію можна знайти на веб-сайті www.dfid.gov.uk

22. Сполучені Штати: USAID (Агентство міжнародного розвитку США) було і продовжує бути основним інвестором (у технічному та фінансовому плані) для України. Отримати інформацію про чисельні програми досить важко, і це не через складний інтерфейс її веб-сайту (насправді він дуже легкий у користуванні), а через кількість та об'єм програм. Детальні дізнайтесь на: www.ukraine.usaid.gov

Ще декілька схожих програм:

Організація з кредитування розвитку (ОКР) (The Development Credit Authority (DCA)) дає право місцям Агентства міжнародного розвитку США надавати кредитні гарантії приватним позичальникам, особливо у місцевій валюті. Ці гарантії покривають до 50% ризику при кредитуванні проектів, що просувають цілі з розвитку АМР США. Банки країн, що розвиваються, є дуже консервативними у наданні кредитів. Більшість капіталу вкладається у державні облігації, що мають невеликий ризик. Коли банки надають кредити, дуже часто застава складає від 100% до 200%. У результаті більшість кредитоспроможних позичальників не в змозі отримати фінансування. Кредитна гарантія ОКР дає змогу отримати фінансування певним секторам, яким потрібна підтримка економічного росту на місцевому рівні.

Місцеві інвестиції та національна конкурентоспроможність (МІНК) (Local Investment and National Competitiveness (LINC)) – це трирічна ініціатива, що спрямована на підтримку широкого, постійного росту та євроатлантичної інтеграції. Працюючи пліч-о-пліч з місцевими та державними органами влади, місцевими підприємствами та потенційними інвесторами, МІНК посилює здатність України виступати конкурентом на міжнародному ринку. МІНК дозволить прискорити реформи на національному рівні, а також побудувати моделі суб-національного партнерства, що залучатимуть інвестиції та надаватимуть ефективні послуги підприємствам. МІНК також допомагатиме місцевим та регіональним органам влади Автономної Республіки Крим вдосконалювати ділове та інвестиційне середовище. Це підвищить продуктивність підприємств та компаній, а також урізноманітнить та направить кримські товари та послуги на більш конкурентоспроможні ринки.

IV. Неурядові організації та інші фінансові програми та програми підтримки

1. Всеукраїнський конкурс проектів та програм розвитку місцевого самоврядування

Всеукраїнський конкурс проектів та програм розвитку місцевого самоврядування проводиться відповідно до Указу Президента України "Про Всеукраїнський конкурс проектів та програм розвитку місцевого самоврядування" та Постанови Кабінету Міністрів України від 18 січня 2003 р. № 64 "Про затвердження Положення про Всеукраїнський конкурс проектів та програм розвитку місцевого самоврядування".

Метою конкурсу є відбір проектів та програм розвитку місцевого самоврядування, спрямованих на розв'язання актуальних проблем розвитку місцевого самоврядування та поширення позитивного досвіду, набутого у процесі їх реалізації.

Проекти та програми розробляються за наступними **основними напрямками**:

- організація ефективної системи надання послуг населенню;
- розвиток ефективних механізмів управління;
- удосконалення процедури прийняття рішень органами місцевого самоврядування;
- розроблення пропозицій щодо розмежування повноважень між органами місцевого самоврядування різних рівнів;
- розроблення та реалізація інвестиційної політики місцевого самоврядування;
- реформування системи житлово-комунального господарства;
- розвиток мережі громадського транспорту;
- удосконалення системи планування, забудови і благоустрою населених пунктів;
- удосконалення механізмів організації громадського порядку, охорони довкілля;
- розвиток туристичної діяльності та курортної справи;
- впровадження механізмів ефективного використання фінансових, земельних, майнових та інших ресурсів розвитку місцевого самоврядування;
- розроблення та реалізація проектів енерго- та ресурсозбереження, у тому числі у житлово-комунальній сфері;
- розвиток підприємництва;
- модернізація інженерної інфраструктури;
- підвищення безпеки життєдіяльності, зменшення ризику виникнення природних та техногенних катастроф на території адміністративно-територіальної одиниці;
- реформування системи охорони здоров'я, освіти та соціального забезпечення;
- освітнє, наукове та інформаційне забезпечення розвитку місцевого самоврядування.

Учасниками конкурсу є органи місцевого самоврядування, які в установленому порядку зареєстрували проект або програму за одним із напрямів розвитку відповідної адміністративно-територіальної одиниці, що визначені в Положенні про конкурс.

Рішення про оголошення чергового етапу конкурсу приймається Радою конкурсу та публікується в газеті "Урядовий кур'єр" та на веб-сайті "Аналітичний ресурс місцевого та регіонального розвитку" (www.municipal.gov.ua). Разом з тим на веб-сайті публікується Методичний посібник для учасників конкурсу, у якому наведено інформаційно-методичні матеріали з підготовки та подання проектів (програм).

Контакти:

Адреса Фонду сприяння місцевому самоврядуванню України (дирекції Конкурсу): 01133, м. Київ, бульвар Л.Українки 26, кімн.228.

Телефон: +38 044 286-3321, +38 044 285-7758

E-mail: fondinf@ln.ua

Веб-сайт: www.municipal.gov.ua

2. Карпатський фонд

Карпатський фонд є транскордонною регіональною фундацією, яка надає гранти та технічну допомогу громадським організаціям та органам місцевого самоврядування, зокрема, у сфері міжрегіональної та транскордонної співпраці та економічного розвитку.

Метою Карпатського фонду є формування добросусідських відносин, соціальної стабільності і сприяння економічному прогресу на прикордонних територіях України, Угорщини, Румунії, Польщі, Словаччини. Для цього Карпатський фонд надає фінансову та технічну підтримку проектам, результатами яких є покращення якості життя людей у містах та сільських громадах Карпатського регіону.

Завдання Карпатського фонду:

- Розвиток місцевої демократії і громадянського суспільства шляхом налагодження партнерств між громадськими організаціями та органами місцевого самоврядування для задоволення потреб громад
- Інституційне зміцнення органів місцевого самоврядування і громадських організацій
- Розвиток прикордонного і міжетнічного співробітництва, поширення інформації і впровадження інноваційного досвіду
- Заохочення участі громадян у місцевому та регіональному розвитку
- Сприяння налагодженню співпраці між громадськими організаціями, органами місцевого самоврядування та підприємницькими структурами

Діючі програми фонду.

Програма грантової та технічної підтримки BRIDGE – Краща практика євроінтеграції для сільських громад Карпатського регіону

У рамках програми BRIDGE Карпатський Фонд пропонує фінансову та технічну підтримку НУО та органам місцевого самоврядування, які мають намір подати проектні пропозиції у рамках Програм технічної допомоги Європейського Союзу, а також інших міжнародних донорів.

Розвиток громади через освіту

Із метою сприяння формуванню життєздатних громад в Карпатському регіоні, які здатні розвивати власний потенціал шляхом підтримки освітньої та суміжних сфер, Карпатська фундація, за ініціативи та підтримки пана Фредеріка Робі, впроваджує програму "Розвиток громади через освіту". У межах цієї програми Карпатська фундація надає фінансову допомогу закладам освіти терміном на п'ять років. Освітні установи повинні відповідати

визначеним критеріям та надати проектні пропозиції відповідно до завдань та пріоритетів програми.

Карпатський стипендіальний фонд ім. Фредеріка Робі

Фредерік Робі - американський філантроп, що пожертвував 100,000 USD на програми Карпатського фонду (CF). Ці кошти, за побажанням донора, використано для створення стипендіального фонду для 5 країн Карпатського Євворегіону (Угорщина, Польща, Словаччина, Румунія, Україна). В середньому близько 4,000 USD виплачується щорічно у вигляді стипендій у кожній із країн регіону.

В межах програми підтримуються студенти, що проживають в Карпатському євворегіоні, демонструють високі результати у навчанні та мають фінансові проблеми, що перешкоджають їх подальшому навчанню.

Національні офіси відібрали вищі навчальні заклади, в яких буде реалізовуватися програма. В Україні відібрано факультет суспільних наук Ужгородського національного університету. Українське журі щорічно номінує 2-х студентів на отримання стипендії.

Програма соціальних перетворень у Західній Україні та Програма підтримки прийомних сімей та ДБСТ

Карпатський фонд та Мережа нідерландських благодійних фондів для Центральної та Східної Європи мають намір підтримати трансформаційні процеси у соціальній сфері шляхом надання грантів недержавним організаціям в межах географічного регіону, що охоплює Закарпатську, Львівську, Івано-Франківську і Чернівецьку області України. Поза межами Карпатського Євворегіону фінансуються проекти спрямовані на підтримку прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу (ДБСТ).

Програма підтримки прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу є невід'ємною складовою Програми соціальних перетворень, на неї розповсюджуються ті ж правила та умови подачі заявок.

Програма діє на постійній основі. Управління програмою здійснюється Карпатським фондом - Україна. Заявки подаються виключно до офісу фонду у м. Ужгороді.

Більш детальну інформацію щодо програм КФ можна знайти на веб-сайті фонду http://www.cfoundation.org/cf/web/branch_ua/index.jsp.

Контакти:

Карпатський фонд – Україна

Адреса: 88008 м. Ужгород, пл. Корятовича 7, кв. 2а.

Тел.: +380 3122 36247

Факс: +380 3122 34129

E-mail: cfua@cfoundation.org

Веб-сайт: <http://www.cfoundation.org/>

3. Фонд Чарлза Стюарта Мотта (*Charles Stewart Mott Foundation*)

Фонд Чарлза Стюарта Мотта (*Charles Stewart Mott Foundation*) фокусує свою діяльність на громадах як на рівні місцевого сусідства, так і на міжнародному рівні. Розбудова громад за допомогою співробітництва є основою для позитивних змін. Як було з'ясовано, найефективнішими є ті рішення, які були прийняті на місцевому рівні, коли люди отримують найбільший результат. Тому сильні, впевнені у собі особистості просто необхідні для успішного суспільства. Більш того, такі особистості відіграють значну роль у формуванні оточення.

Фонд Мотта надає гранти у США, а також, у незначній кількості, в інших країнах світу. Гранти поза межами США надаються лише для програм розвитку громадянського суспільства та довкілля. Перед тим, як взяти участь у програмі, майбутні кандидати повинні ознайомитися з місією, сферами дії програми, географічним покриттям та доступним фінансуванням.

Запит на отримання гранту та підтримку, зазвичай, обробляється трьома способами:

- Ми просимо організації, з якими ми зв'язалися, надати нам пропозиції.
- Ми посилаємо наші звичайні запити на пропозиції, що стосуються конкретного питання або області використання.
- Ми приймаємо запити, подані з власної ініціативи, що відповідають пріоритетам та напрямкам нашої програми.

У зв'язку з обмеженістю доступного фінансування для власних ідей чи проектів ми рекомендуємо надсилати [лист-запит](#). Такий лист повинен містити короткий опис проекту та необхідні кошти на момент написання. Розглядатимуться запити загального спрямування та конкретні проекти. Крім того можна надавати запити на фінансування проекту тривалістю один і більше років. Середній розмір гранту - 100,000 дол. США. Більшість грантів надаються у сумі 15,000 - 250,000 дол. США на рік.

4. Фонд співробітництва Нідерландів для країн Центральної та Східної Європи

Фонд співробітництва Нідерландів для країн Центральної та Східної Європи (CNF CEE) являє собою мережу чотирьох основних фондів Нідерландів, що надають фінансову та технічну допомогу ініціативам знизу у країнах Центральної та Східної Європи з 1991 року. Основні фонди CNF це **JANIVO Foundation**, **Kinderpostzegels, Foundation "Het RC Maagdenhuis"** та **Skan foundation**.

Мета CNF – сприяння процесу соціальних перетворень в країнах Центральної та Східної Європи шляхом підтримки організацій, що діють у сфері соціального захисту соціально вразливих груп населення. Гранти надаються для підтримки приватних ініціатив через недержавні організації широкого загалу, метою яких є підтримання розвитку громадянського суспільства, що працює пліч-о-пліч з урядовими та іншими організаціями. Частиною запиту часто буває захист таких груп населення.

В Україні загальні проекти обмежуються чотирма західними областями: Закарпатською, Львівською, Івано-франківською та Чернівецькою. Інші області можуть подавати проекти, що стосуються розвитку та покращення системи виховання прийомних дітей, наприклад, дитячі

Підтримка сталого регіонального розвитку в Україні
EuropeAid/125234/C/SER/UA

будинки сімейного типу та навчання (майбутніх) прийомних батьків та дітей. Максимальний грант в Україні становить 20,000 євро.

5. Фонд Східна Європа (ФСЭ)

Фонд Східна Європа (ФСЭ) надає цільову підтримку НДО, що працюють в різних регіонах України, зокрема він:

- сприяє встановленню та посиленню партнерства між неурядовими організаціями, місцевою владою, бізнесом та іншими зацікавленими сторонами;
- посилює потенціал своїх партнерів, щоб вони ефективніше реалізовували власні цілі. Для цього ФСЭ забезпечує партнерів необхідними знаннями та навичками, надає фінансову підтримку та інші ресурси;
- підтримує створення та поширення інноваційних моделей розвитку та сприяє налагодженню співпраці серед своїх партнерів.

ФСЭ здійснює наступні програми:

- **Місцевий економічний та соціальний розвиток** покликаний зміцнити партнерство між громадським сектором, бізнесом та місцевою владою у впровадженні інноваційних рішень задля підвищення потенціалу громад та їх економічного зростання та спрямований на покращення комунальної інфраструктури, впровадження технологій раціонального використання енергії, надання соціальних послуг і захисту вразливих верств населення;
- **Ефективне управління** сприяє підвищенню ефективності роботи місцевих органів влади задля кращого забезпечення потреб громадян та сталого розвитку громад, допомагає роботі уряду у розробці і впровадженні реформ та залученні місцевих громадських організацій до планування та реалізації місцевої політики, процесів децентралізації, підзвітності місцевих органів управління, впровадження електронного врядування;
- **Корпоративна соціальна відповідальність (КСВ) та відповідальна благодійність** спрямована на формування партнерства місцевої влади, українських та міжнародних корпорацій, місцевого бізнесу та громадських організацій задля впровадження сталих рішень і досягнення позитивних змін для добробуту громад України;
- **Якісна вища освіта** орієнтована на впровадження програм вищої освіти міжнародного рівня.

Фонд Східна Європа приймає заявки на фінансування через два механізми:

- **конкурсні програми**
- **"відкриті двері"**.

Більшість грантів ФСЭ надає через **конкурсні програми**, які Фонд регулярно ініціює. Інформація про нові конкурсні програми публікується на веб-сайті фонду у розділі "Новини" (<http://eef.org.ua/index.php?page=catalog&id=9>), де до оголошення додаються рекомендації та вимоги з підготовки проекту та бюджету.

Механізм **"відкриті двері"** дозволяє оперативно реагувати на місцеві потреби. Проекти приймаються Фондом на постійній основі без обмеження цільових регіонів та термінів реалізації. Проекти, які подаються в рамках "відкритих дверей", проходять жорсткіший конкурентний відбір, зважаючи на велику кількість проектів, що надходять, і обмеженість ресурсів для їх фінансування. Через "відкриті двері" ФСЭ надає підтримку інноваційним комплексним проектам, які можуть істотно сприяти позитивним змінам у сферах, що відповідають пріоритетним напрямкам роботи Фонду. У рамках "відкритих дверей" Фонд розглядає короткі концепції (2-3 стор.), підготовлені згідно розробленої форми заявки

Підтримка сталого регіонального розвитку в Україні
EuropeAid/125234/C/SER/UA

українською мовою. Заявки приймаються постійно та розглядаються на засіданні програмної ради ФСЕ раз на місяць. Результати розгляду повідомляються заявникам письмово. Якщо потрібна додаткова інформація про проект, організаціям-заявникам буде запропоновано підготувати повний проект згідно вимог Фонду. Рекомендації щодо підготовки проектних пропозицій можна знайти на веб-сайті фонду (<http://eef.org.ua/index.php?page=catalog&id=8>).

Контакти:

Адреса: 03680, м. Київ, вул. Велика Васильківська, 55, 3 поверх

Телефон/факс: +38 044 200-3824, +38 044 200-3825, +38 044 200-3826

E-mail: info@eef.org.ua

Веб-сайт: www.eef.org.ua

6. Фонд Ефективне управління

Фонд Ефективне управління - український фонд, спрямований на розробку довгострокових національних економічних програм. Фінансування Фонду забезпечується вітчизняним бізнесом та чітко відокремлене від функції розробки змісту проектів та програм.

Фонд втілює програми, перш за все, спрямовані на економічний розвиток країни. Одночасно, палітра проектів Фонду є широкою – розробка програм розвитку на національному та регіональному рівнях, технічна підтримка органів влади різних рівнів, дослідження, публічне обговорення актуальних проблем.

На сьогодні, Фонд концентрує ресурси на трьох стратегічних темах, які є актуальними для розвитку України:

- Розробка програми економічного розвитку країни
- Підготовка до фінальної частини чемпіонату Європи по футболу Євро 2012
- Всебічний аналіз конкурентоспроможності української економіки на національному та регіональному рівнях, у партнерстві зі Світовим економічним форумом

Вибір проектів та програм відбувається на основі чотирьох критеріїв. По-перше, ці проекти та програми мають бути значущими для країни, повинні прямо чи опосередковано сприяти економічному зростанню. По-друге, вони мають бути націленими на сталий результат. По-третє, вони мають бути практичними та такими, які можна реалізувати. По-четверте, Фонд орієнтується на ті проекти, в яких саме Фонд здатний досягти найбільшого результату, проекти, що потребують залучення кращих ресурсів та масштабного підходу.

Вибір таких проектів відбувається у взаємодії спеціалістів Фонду, виконавчої влади та незалежних експертів, а саме українськими експертами, які добре знаються на ситуації у країні, та міжнародними експертами, що мають досвід реалізації проектів в інших країнах. Остаточне рішення щодо фінансування Фондом того чи іншого проекту, приймається Опікунською Радою.

Контакти:

Адреса: вул. Кудрявська, 23-Ф, Київ, 04053, Україна

Телефон: Приймальня: +380 44 501 4100

PR-відділ: +380 44 501 4107

Факс: + 380 44 501 41 05

E-mail: feg@feg.org.ua

Веб-сайт: www.feg.org.ua

7. Фонд ім. Фрідріха Еберта

Фонд ім. Фрідріха Еберта бере активну участь у поширенні політики свободи, солідарності та соціальної справедливості в усьому світі.

Напрямки роботи Фонду в Україні:

- Міжнародна співпраця та європейська інтеграція
  - зовнішня політика та політика безпеки ;
  - посилення позицій європейських демократичних цінностей;
  - відносини Україна – ЄС;
  - регіональний діалог (Чорноморський регіон, енергетична безпека тощо).
- Демократизація і громадянське суспільство
  - рівні права і гендерні питання;
  - децентралізація та місцеве самоврядування;
  - зміцнення засобів масової інформації;
  - розвиток політичних партій та парламентаризму;
  - молодь і політика.
- Трудові відносини і соціальний діалог
  - розвиток соціального партнерства;
  - трансформація соціальних систем;
  - трансформація та розвиток профспілок.

Контакти:

Регіональне представництво Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні та Білорусі

Адреса: вул. Пушкінська, буд. 34, м. Київ, 01004, Україна.

Тел.: +38 (044) 234 00 38

Факс: +38 (044) 451 4031

E-mail: mail@fes.kiev.ua

Веб-сайт: <http://www.fes.kiev.ua/new/wb/pages/ukrajinska/golovna.php>

8. Міжнародний фонд "Відродження" (МФВ)

Міжнародний фонд "Відродження" (МФВ) входить до мережі фондів Інституту Відкритого Суспільства, заснованого Джорджем Соросом, що складається з національних і регіональних фондів у більш, ніж тридцяти країнах світу, в тому числі в Африці, Центральній і Східній Європі та на території колишнього Радянського Союзу. Завдання Фонду — фінансово та організаційно сприяти становленню демократичного, відкритого суспільства в Україні шляхом підтримки значущих для його розвитку громадських ініціатив.

Переважну більшість грантів МФВ розподіляє між неурядовими організаціями, оголошуючи в пресі та на офіційному веб-сайті **відкриті конкурси проектів**, спрямованих на здійснення програмних пріоритетів, які визначаються провідними представниками громадянського суспільства країни.

У 2010 році діяльність МФВ здійснюється за такими програмними напрямками:

- Антикризова гуманітарна програма
- Програма "Верховенство права"
- Програма "Громадське здоров'я"
- Європейська програма
- Програма "Засоби масової інформації"
- Освітня програма
- Програма "Посилення впливу громадянського суспільства"
- Програма "Роми України"
- Програма "Соціальний капітал і академічні публікації"
- Програма "Схід-Схід: партнерство без кордонів"

Організація, що подає заявку на отримання гранту, повинна підготувати проект відповідно до вимог МФВ, додати усі необхідні документи, що вимагаються умовами того чи іншого конкурсу та надіслати його (у межах термінів, що вказуються в оголошеннях про конкурси) поштою простим або рекомендованим листом на адресу: 04053, м. Київ, вул. Артема, 46, відділ управління проектами МФВ.

Для більшості оголошених конкурсів МФВ пропонує форми заявки загального зразка, які можна отримати на веб-сторінці Фонду у розділах "Конкурси" (http://www.irf.ua/index.php?option=com_content&view=section&layout=blog&id=6&Itemid=19) як складову комплекту матеріалів відповідного оголошення про конкурс (для зручності заявників до форм заявки вже внесено дані про точну назву відповідних програм і конкурсів). Також, комплект матеріалів для подачі заявки можна отримати звичайною поштою, надіславши запит керівникові відповідної програми.

Цікаві, інноваційні, суспільно значущі проекти можуть претендувати на підтримку поза оголошеними МФВ конкурсами, або поза межами граничного обсягу фінансової підтримки, визначеного умовами оголошених МФВ конкурсів.

Такі проекти оформлюються згідно з вимогами, визначеними формами заявки для позаконкурсних проектів за відповідними програмами МФВ, які можна знайти у розділах "Конкурси" на сторінках відповідних програм (якщо за цими програмами приймаються до розгляду позаконкурсні проекти).

Якщо зміст позаконкурсного проекту не відповідає пріоритетам жодної з чинних програм МФВ — такі проекти оформлюються згідно з вимогами, визначеними формою заявки для позаконкурсних проектів поза програмами МФВ та порадами щодо підготовки проектної пропозиції.

Підтримка сталого регіонального розвитку в Україні
EuropeAid/125234/C/SER/UA

Позаконкурсні проекти надсилаються поштою на адресу: 04053, м. Київ, вул. Артема, 46, відділ управління проектами МФВ.

Як правило, Фонд не надає підтримки:

- проектам, що не відповідають пріоритетам програмної діяльності МФВ;
- проектам, що мають комерційний характер;
- проектам з гуманітарної допомоги;
- проектам, поданим від фізичних осіб, політичних партій чи релігійних громад.

Контакти:

Адреса: 04053 Київ, вул. Артема, 46

Телефон/факс: +38 044 461-9709, +38 044 486-7629

E-mail: irf@irf.kiev.ua

Веб-сайт: <http://www.irf.ua/>

9. Фонд Форда

Фонд Форда – незалежна неприбуткова недержавна організація, діяльність якої спрямована на:

- зміцнення демократичних цінностей;
- викоренення бідності та подолання несправедливості;
- розвиток міжнародного співробітництва;
- просування досягнень людства.

Досягнення цих цілей здійснюється шляхом підтримки ініціативи людей, що живуть у регіонах, які мають проблеми, що потребують вирішення, розвитку співробітництва між неприбутковими організаціями, державним та приватним сектором, залучення до у часті у цій діяльності різних людей незалежно від їх віку, статі, суспільного становища та професії.

Для того, щоб отримати фінансування Фонду, необхідно надіслати електронною поштою запит, у якому слід зазначити:

- проблему (питання), вирішенню якої присвячено проект;
- мету проекту та очікувані результати;
- інформацію про організацію, яка буде впроваджувати проект;
- дані щодо кваліфікації керівника та основних учасників проекту;
- приблизний бюджет.

Форму, відповідно до якої подається заявка, можна знайти на веб-сайті Фонду <http://www.fordfound.org/grants/inquiry/global/3/en>. Заявки приймаються протягом року. Зазвичай Фонд розглядає такі заявки протягом шести тижнів. У разі, якщо заявка пройшла попередній відбір, процес її затвердження може зайняти три або більше місяців, залежно від складності проекту.

Фонд не надає стипендії студентам та гранти для особистих потреб або сприяння бізнесу, на медичне обслуговування, придбання транспортних засобів, погашення навчального кредиту та наукових винаходів.

Контакти:

Адреса: Ford Foundation, 320 East 43rd Street, New York, N.Y. 10017 USA

Тел.: (+1) 212-573-5000

Факс: (+1) 212-351-3677

Веб-сайт: <http://www.fordfound.org/>

10. Фонд Конрада Аденауера

Фонд Конрада Аденауера підтримує у рамках міжнародного співробітництва політичні, економічні та соціальні процеси у більш, ніж 120 країнах, керуючись при цьому принципами вільної демократії та соціальної ринкової економіки.

Фонд організовує круглі столи, конференції, подійні дискусії та лекції з метою ґрунтовного обговорення та політичного аналізу суспільно важливих тем. У рамках політичної освіти та надання консультацій Фонд влаштовує семінари, ділові ігри та тренінги.

Основні напрямки діяльності Фонду:

- розвиток демократії та правової держави;
- європейська та євроатлантична інтеграція;
- соціальна ринкова економіка.

Крім того, Фонд Конрада Аденауера надає стипендії для молодих науковців, а також студентів, які закінчили курс бакалаврату й хотіли б продовжити навчання у Німеччині, насамперед, у галузі політології, економіки, права, журналістики та європейських студій і добре володіють німецькою мовою. Умови надання стипендій та перелік необхідних документів можна знайти на веб-сайті фонду

http://www.kas.de/proj/home/home/47/13/webseite_id-2783/index.html.

Контакти:

Представництво в Україні · Фонд Конрада Аденауера

Адреса: вул. Шовковична, буд. 10, кв. 4, м. Київ, 01021, Україна.

Тел.: +380 44 4927443

Факс: +380 44 2537504

E-mail: office@adenauer.kiev.ua

Веб-сайт: <http://www.kas.de/proj/home/home/47/13/index.html>

11. Фонд підтримки міжнародного співробітництва Open Ukraine

Фонд підтримки міжнародного співробітництва Open Ukraine засновано у липні 2007 року з ініціативи Арсенія Яценюка та Збігнева Джимали для зміцнення та розвитку авторитету України у світі. Фонд досягає своєї мети через втілення у життя своїх програм:

- Міжнародний діалог
- Міграція сьогодні
- Культурні горизонти
- Українці за кордоном
- Молода генерація

Програма **Міжнародний діалог** спрямована на посилення контактів між людьми та поглиблення розуміння українських процесів, які відбуваються в суспільстві, на міжнародному рівні. Цільова аудиторія програми — громадські організації, аналітичні центри, засоби масової інформації, політична та ділова еліти. Ця програма має на меті забезпечити участь України у європейському дискурсі з ключових політичних, соціально-економічних питань і питань безпеки.

Одним з основних завдань програми **Міграція сьогодні** є сприяння реінтеграції в Україні тих, хто вирішив повернутися з трудової еміграції.

Метою програми **Культурні горизонти** є організація культурно-мистецьких акцій в Україні та за кордоном для популяризації сучасної української літератури, живопису, фото- та театрального мистецтва, розвиток міжнародних мистецьких обмінів і посилення контактів українських та зарубіжних учасників з метою інтеграції сучасної української культури у світовий контекст (індивідуальні міні-гранти), сприяння налагодженню міжкультурного порозуміння та обміну культурними цінностями за посередництвом літератури (грантова програма перекладів сучасної української літератури Книжковий фонд).

Програма **Простір змін** створена фондом Open Ukraine для ідентифікації, підтримки, суспільного визнання активної молоді, що досягає успіху в різних сферах діяльності, пропонує та втілює в життя інноваційні та яскраві рішення.

Більш розгорнуту інформацію щодо програм, які підтримуються Фондом та форми заявок для участі у програмах можна знайти на його веб-сайті (<http://www.openukraine.org/ua/>) або звернувшись безпосередньо до офісу фонду.

Контакти:

Адреса: 01030, м. Київ, вул. Чапаєва, 10, оф.3

Телефон/факс: +38 044 235-5298, +38 044 234-5380

Веб-сайт: <http://www.openukraine.org/ua/>

12. *Фундація українсько-польської співпраці ПАУСІ*

Фундація українсько-польської співпраці ПАУСІ була заснована у квітні 2005 року та спрямовує свою діяльність на передачу Україні успішного досвіду Польщі у переході до ринкової економіки та побудови демократичного громадянського суспільства.

Метою Фундації ПАУСІ є сприяння подальшій інтеграції України в європейські та євроатлантичні структури через запровадження європейського та, зокрема, польського досвіду в Україні, а також інтенсивний міждержавний обмін знаннями та досвідом у ключових сферах, що впливають на розвиток людського капіталу та формування громадянського суспільства. Діяльність Фундації також спрямована на залучення України до активної підтримки демократичних процесів в сусідніх державах — Білорусі, Молдові, Росії та інших країнах пострадянського простору.

На сьогодні діяльність ПАУСІ зосереджується на п'ятьох напрямках:

- Реалізація програм на підтримку євроатлантичного курсу України
- Реформування місцевого самоврядування/державної служби
- Запровадження міжнародних та, зокрема, європейських стандартів бізнесу
- Запровадження міжнародних етичних стандартів у громадському житті
- Активізація участі молоді у громадському житті країни

Очікувані довготривалі результати ПАУСІ

- Підвищення поінформованості різних груп населення в Україні з питань інтеграції у євроатлантичні структури, збільшення підтримки населенням України інтеграції з Заходом, розуміння викликів та можливостей, які відкривають для України членство в ЄС та НАТО.
- Хід українських реформ, викликаний ефективним і адекватним використанням позитивного економічного досвіду Польщі й інших країн Центральної Європи, зокрема, адміністративної та реформи місцевого самоврядування.
- Покращення рівня управління українськими містами. Налагодження партнерської співпраці між польськими та українськими містами.
- Впровадження органами місцевого самоврядування нових стандартів управління та механізмів, які забезпечують ефективність системи управління, сприяють прозорості та обмежують можливість корупційних дій.
- Підвищення поінформованості населення про відповідальність та підзвітність місцевої влади. Залучення місцевих НДО та активістів, які приймають участь у прийнятті рішень та контролюють виконання владою своїх функцій.
- Активізація участі молодих лідерів (мерів та голів селищних рад, священників, учителів та студентів) у вирішенні проблем місцевих громад. Налагодження та поглиблення контактів між українською та європейською молоддю через участь у студентських об'єднаннях та молодіжних професійних спілках, виконання спільних європейських проектів.
- Підвищенні поінформованості молоді України та Польщі щодо спільного вкладу у європейську спадщину.
- Створення сприятливого регуляторного середовища для західних інвестицій та покращення інвестиційного клімату для малого та середнього підприємництва шляхом вільного доступу до ринків обох країн. Поглиблення співпраці об'єднань підприємців, торгових палат та агенцій регіонального розвитку, що забезпечуватимуть тісну інтеграцію економіки України з європейськими партнерами.

- Регулярна участь польських та українських НДО в реалізації спільних транскордонних програм.
- Активізація участі України у демократизації у Білорусі, Молдові, Росії та інших країнах пострадянського простору.

Процедура подання пропозицій на отримання гранту.

ПАУСІ приймає заявки виключно за оголошеними конкурсами!

Пропозиції можуть надсилатися до ПАУСІ листами, факсом або електронною поштою, а також безпосередньо приноситись до офісів ПАУСІ.

Для підготовки проектів потрібно використовувати формуляр, який додаватиметься до кожного нового оголошення про конкурс. Пропозиції можуть бути написані українською, польською, англійською або російською мовами. Заявники мають подати дві копії пропозицій. Пропозиції подаються до київського або варшавського офісів; передбачається, що, як правило, пропозиції від польських організацій надсилатимуться до Варшавського офісу, а пропозиції від українських та інших організацій - до Київського.

Слід взяти до уваги, що пропозиція не повинна бути надто деталізована, однак повинна містити зазначену нижче інформацію.

Основні відомості про організацію:

- назва організації та її організаційно-правова форма;
- прізвище і професійна кваліфікація директора проекту та бухгалтера;
- юридична та фактична адреса, телефон, факс та адреса електронної пошти організації;
- інформація про наявні ресурси організації для виконання проекту (приміщення, офісне обладнання, телефонні лінії тощо);
- копія статуту, свідоцтва про реєстрацію та установчий договір;
- адреси і телефони партнерів, які беруть участь у здійсненні проекту;
- обґрунтування вибору партнера (партнерів) та коротка інформація про співпрацю.

Опис проекту:

- опис проблеми, на вирішення якої спрямований проект;
- опис цілей і завдань;
- опис заходів, здійснюваних у рамках проекту;
- відображення ролі кожного партнера у досягненні цілей проекту;
- очікувані довготривалі результати проекту (тобто, конкретні позитивні зміни, які виникнуть завдяки його виконанню) та бенефіціари, які зможуть скористатися цими результатами.

Структура проекту та план оцінки результатів:

- стратегія досягнення окреслених завдань;
- графік/робочий план здійснення проекту;
- опис процесу відбору учасників;
- план оцінки ефективності проекту;
- механізм оцінки довготривалих результатів
- опис професійної кваліфікації виконавців проекту (включаючи стислі професійні біографії всіх співробітників, які братимуть участь у його здійсненні), а також конкретні обов'язки кожного з виконавців, які він здійснюватиме у ході реалізації проекту.

Бюджет:

- загальний бюджет проекту (включаючи будь-які форми фінансування та ресурсів з інших джерел) з описом того, як кошти використовуватимуться для досягнення кожної

конкретної мети проекту (витрати мають бути розписані відповідно до кожного конкретного заходу в рамках проекту);

- детальний бюджет з описом того, як передбачається використовувати кошти, і як було визначено заплановані суми за статтями бюджету;
- інформація про пропозиції подані на отримання фінансування до інших донорських організацій.

Управління фінансами:

- чи має організація досвід управління коштами грантів? Якщо так, то необхідно описати цей досвід;
- необхідно надати короткий опис бухгалтерської системи організації та план управління коштами гранту, вказати відповідальних за витрати по гранту та за підготовку фінансової звітності. Облік коштів гранту від ПАУСІ повинен проводитись окремо від інших коштів.
- заявникам рекомендується докладати до пропозиції копії останнього фінансового звіту та висновок аудиторської перевірки організації.

Після засідання Грантового Комітету ПАУСІ або повідомляє претендента про прийняте рішення, або надсилає письмовий запит стосовно додаткової інформації про проект поштою, факсом або електронною поштою. Запит стосовно додаткової інформації означає, що для розгляду пропозиції потрібна додаткова інформація. Завершення розгляду проекту залежить від того, наскільки зрозуміло розроблено пропозицію і наскільки оперативно та повно надано додаткову інформацію.

Після затвердження пропозиції укладається Угода про фінансування, якою визначаються: обов'язки виконавця проекту щодо його здійснення; остаточний бюджет; графік отримання виплат і надання звітів. Усі одержувачі фінансування зобов'язані брати участь у семінарі з управління проектами, де їм пояснять вимоги до фінансової звітності і звітності про їх виконання. Семінари проводяться в одному з офісів ПАУСІ. Відсутність на цьому семінарі може призвести до анулювання фінансування проекту.

Працівники ПАУСІ письмово проінформують заявників про прийняте рішення щодо фінансування їх проектів. Рішення про відмову у фінансуванні є остаточним та не підлягає перегляду. Проте це не означає, що заявники не можуть звернутися до ПАУСІ з новою або дорацьованою пропозицією.

Після ухвалення пропозиції одержувач фінансування повинен підписати Угоду про фінансування з ПАУСІ протягом трьох тижнів з моменту, коли його буде поінформовано про прийняття цього рішення.

Критерії оцінки пропозицій

- Мета проекту повинна ґрунтуватися на реальних потребах і бути корисною для зміцнення українсько-польської співпраці і взаємного використання набутого досвіду;
- Зміст пропозиції щодо фінансування повинен бути викладений стисло, мати реалістичний та чіткий план реалізації проекту, витрати щодо проекту мають бути виправданими і відповідати його цілям; бенефіціари проекту повинні бути чітко визначені;
- В залежності від конкурсу, для здійснення проекту заявник повинен мати кваліфікованого партнера або партнерів в іншій країні, а саме: польські організації повинні мати українських партнерів і навпаки, німецькі або інші організації повинні мати партнерів як у Польщі, так і в Україні;
- Необхідно чітко визначити очікувані результати проекту і способи їх кількісної та якісної оцінки, відобразити взаємозв'язки між результатами даного проекту та

сукупними результатами, що передбачені програмами ПАУСІ. Результати повинні досягатися у відповідності з термінами виконання, які передбачено проектом, і згідно строку надання фінансування;

- Одержувачі фінансування повинні мати кваліфікацію, яка відповідає напрямку діяльності, запропонованому у проекті, та досвід ефективного управління фінансами, що повинно гарантувати успішне виконання проекту.

Крім того, ПАУСІ братиме до уваги наступне:

- Чи враховується у проекті діяльність, яку здійснюють у цій галузі інші організації?
- Чи співпрацює організація з аналогічними програмами?
- Чи дає змогу кваліфікація виконавців досягти поставлених у проекті завдань? Чи організація об'єктивно оцінила кваліфікацію свого партнера (партнерів) з інших країн?
- Чи призведе здійснення проекту до довгострокових позитивних результатів і чи відповідають заплановані заходи їх досягненню?

Хто має право отримувати фінансування

ПАУСІ переважно надає фінансування неприбутковим, недержавним організаціям (за винятком політичних партій) та вищим навчальним закладам. Підтримка може надаватися й проектам приватних комерційних організацій (наприклад, центрам розвитку підприємництва, консалтинговим фірмам, організаціям з навчання менеджменту, організаціям ЗМІ тощо) у разі, якщо запропонований ними проект відповідає благодійним цілям ПАУСІ та не служить комерційним інтересам фірми (тобто метою проекту не є отримання прибутку засновниками організацій або акціонерами). ПАУСІ приймає пропозиції лише від юридичних осіб.

Умови фінансування

Переважно фінансування здійснюється шляхом надання грантів через укладання Договору про грант. Однак в окремих випадках ПАУСІ може безпосередньо фінансувати придбання товарів і послуг для реалізації програм в рамках проекту, якщо це прямо пов'язано із заходами, що сприяють зміцненню польсько-української співпраці.

ПАУСІ НЕ НАДАЄ підтримки для: індивідуальних грантів для проведення досліджень і стипендій на довгострокове навчання за кордоном; досліджень у галузі історії (крім проектів, тематика яких безпосередньо пов'язана з програмними напрямками ПАУСІ); культурних заходів; науково-технічних досліджень; гуманітарної допомоги, психологічних програм, охорони навколишнього середовища (крім проектів, тематика яких безпосередньо пов'язана з програмними напрямками ПАУСІ). Як правило, ПАУСІ не здійснює фінансування загальної підтримки діяльності організації, а підтримує реалізацію конкретних програм, представлених у проектах. Відносно невеликі суми можуть бути надані для придбання обладнання та меблів у разі, якщо організація обґрунтує їх необхідність для здійснення конкретного проекту. Також ПАУСІ не надає підтримки для придбання нерухомості, будівництва і модернізації та ремонту приміщень. ПАУСІ не покриває витрат, які пов'язані із заснуванням та реєстрацією нових організацій чи установ.

Прикладами діяльності, що може фінансуватися у п'ятьох програмних напрямках є: семінари, навчальні курси, круглі столи, конференції, дослідження та консультації, програми навчання, стажування, програми обмінів, навчальні подорожі, закупівля і розвиток інформаційних продуктів, публікації, обмін інформацією, розробки та впровадження державної політики. Зазначений перелік не є вичерпним, але дає уяву про можливі заходи. Пропозиції, що передбачають проведення одноразових заходів, мають меншу ймовірність отримати фінансування. Перевага надаватиметься проектам, що передбачають послідовність і наступність у підготовчій роботі та діяльності, що буде проводитися після здійснення запланованих у проекті пріоритетних заходів.

Немає обмежень щодо суми фінансування. Втім передбачається, що пропозиції на фінансування не перевищуватимуть 30,000 дол. США і переважно становитимуть меншу

суму. Потенційним одержувачем грантів ПАУСІ слід мати на увазі, що пропозиції на фінансування у великих обсягах розглядатимуться довше і матимуть менші шанси на підтримку. Тому заявникам рекомендується починати з відносно невеликих програм, а потім на основі отриманих результатів розвивати подальшу діяльність. Від самого початку має братися до уваги подальша життєздатність проекту після завершення його фінансування. Цей аспект є важливим критерієм під час прийняття рішення про підтримку проекту.

Заохочується подання проектів з декількома джерелами фінансування (як в грошовому, так і в іншому матеріальному вигляді). Проекти, що передбачають часткове фінансування з інших джерел, мають більші шанси на отримання фінансування від ПАУСІ. Втім, ПАУСІ не слід розглядати як джерело фінансування окремих заходів чи проектів, що дістали часткову підтримку від інших донорських організацій.

У разі потреби фінансування для проектів може надаватися через декілька каналів, наприклад, один проект може забезпечуватися двома грантами: перший надаватиметься польській організації, а другий - її українському партнерові. Також існує можливість фінансування проекту з різних джерел, у залежності від джерел фінансування ПАУСІ. Передбачається, що основний партнер представляє узгоджену пропозицію від імені всіх учасників проекту. Участь у реалізації проекту має бути підтверджена партнерськими організаціями відповідними документами (листами, угодами тощо).

Контакти:

Офіс ПАУСІ у Києві:

Адреса: вул. Іллінська 18, м. Київ 04070, Україна

Тел.: +380 44 425 92 58/59

Факс: +380 44 425 92 95

E-mail: pauci@pauci.kiev.ua

Офіс ПАУСІ у Варшаві:

Адреса: ul. Mokotowska 65/7, Warszawa, Polska

Тел/факс: +48 (22) 626 16 10, 626 16 11, 629 49 75

E-mail: pauci@pauci.pl

Веб-сайт: <http://www.pauci.org/ua/>

13. Фонд Ріната Ахметова «Розвиток України»

Фонд Ріната Ахметова «Розвиток України» - неприбуткова організація, завдання якої :

- Сприяти реалізації потенціалу найбільш активної, обдарованої й освіченої молоді як найперспективнішого ресурсу українського суспільства, а також створювати механізми підтримки найкращих працівників системи освіти.
- Впроваджувати й підтримувати передові методи й технології, закріплювати інституціональні зміни в галузі охорони здоров'я, а також формувати відповідальне ставлення жителів України до власного здоров'я.
- Співпрацювати з державою в галузі збереження національної культури й зміцнення традицій, а також підтримувати новаторські проекти, що забезпечують культурний прорив.

Напрямки діяльності: сучасна освіта, здоров'я нації, культурна спадщина, адресна допомога.

Оголошення про початок конкурсів на впровадження проектів можна знайти на його веб-сайті фонду <http://www.fdu.org.ua/>.

Контакти:

Адреса: Донецький підрозділ:

83001, м. Донецьк вул. Постишева, 117

Телефон/факс: +38 062 434-4595, +38 062 343 45 99

Київський підрозділ: 01034, м. Київ, Україна вул. Ярославів вал, 29 Г

Телефон/факс: +38 044 502-5218, +38 044 502-5215

Веб-сайт: <http://www.fdu.org.ua/>

14. Фонд Роберта Боша

Фонд Роберта Боша – один із найбільших приватних фондів у Німеччині, який працює з 1964. Фонд підтримує проекти неурядових організацій у таких сферах діяльності як:

- Охорона здоров'я
- Соціальна робота
- Освіта
- Мистецтво та культура
- Соціальні та природні науки
- Міжнародне розуміння

Фонд підтримує програми обміну волонтерів між країнами Центрально-східної Європи та Німеччиною, а також професійного та культурного обміну. Здебільшого Фонд опікується фінансуванням власних проектів, зокрема і в Україні, але за умов актуальності та використання інноваційних підходів під час реалізації проекту Фонд може надати підтримку

неурядовим організаціям, які пропонують свої проекти. Для того, щоб отримати фінансування від Фонду, необхідно надіслати короткий опис проекту обсягом не більше двох сторінок, у якому слід чітко зазначити завдання та фінансовий план проекту. У листі до Фонду з коротким описом проекту також необхідно обґрунтувати відповідність пропонованого проекту до пріоритетів Фонду та життєздатність проекту після завершення фінансування Фонду. Фонд розглядає такі заявки протягом чотирьох тижнів. У разі надання Фондом підтвердження щодо подальшого розгляду заявки, заявник має надати більш детальний опис проекту. Форми попереднього та більш детального опису проекту можна знайти на веб-сайті Фонду <http://www.bosch-stiftung.de/content/language2/html/8171.asp>.

Контакти:

Адреса: Robert Bosch Stiftung GmbH, Heidehofstr. 31, D-70184 Stuttgart.

Поштова адреса: Postfach 10 06 28, D-70005 Stuttgart

Тел.: +49 (0)711 46084-0

Факс: +49 (0)711 46084-1094

E-mail: info@bosch-stiftung.de

Веб-сайт: <http://www.bosch-stiftung.de/content/language2/html/index.asp>

15. Фонд Віктора Пінчука

Фонд Віктора Пінчука переслідує дві основні цілі - сприяти модернізації України та підтримувати виникнення нової генерації українців, що готові працювати на користь розвитку своєї країни.

Напрямки діяльності - охорона здоров'я, освіта, культура, права людини, Україна в світі та розвиток місцевих громад.

Фонд самостійно розробляє проекти, що є найбільш ефективними для досягнення основних цілей Фонду та які відповідають напрямкам його діяльності. Фонд також приймає рішення про підтримку програм, що вже існують, та співпрацю з іншими благодійними та громадськими організаціями.

Контакти - Приймальня Томаса Вайе, Заступника Голови Правління з міжнародних зв'язків

Адреса: вул. Шовковична 42-44, м. Київ, 01601, Україна

Телефон: +380 44 490 4835

Факс: +380 44 490 4878

E-mail: info@pinchukfund.org

Веб-сайт: <http://pinchukfund.org/>

V. Українські державні структури

1. Державна інноваційна фінансово – кредитна установа (ДІФКУ)

Метою ДІФКУ є фінансова підтримка суб'єктів господарювання різних форм власності у рамках державної інноваційної політики. ДІФКУ є правонаступником майнових прав і обов'язків, у тому числі за договорами про надання інноваційних позик, Державного інноваційного фонду і його територіальних відділень.

У рамках виконання своїх завдань ДІФКУ проводить конкурсні відбори проектів для надання кредитів за рахунок коштів установи та надання кредитів або гарантій, у тому числі державних, на їх виконання.

Оголошення про проведення відповідних конкурсів, "Порядок конкурсного відбору проектів для надання кредитів або гарантій, у тому числі державних, для їх реалізації", та інші документи, що регламентують процедуру відбору, затверджені в установленому порядку, можна знайти на офіційному веб-сайті ДІФКУ <http://www.difku.gov.ua/>.

Контакти:

Адреса: 01601, м.Київ, вул. Богдана Хмельницького,65-Б

Телефон: +38 044 391-54-87

Веб-сайт: <http://www.difku.gov.ua/>

2. Український фонд підтримки підприємництва (УФПП)

Український фонд підтримки підприємництва (УФПП) - державна некомерційна і неприбуткова організація, яка здійснює за державні кошти пільгову фінансову підтримку підприємництва згідно із затвердженими Урядом програмами.

З метою підтримки державних програм розвитку малого підприємництва в Україні шляхом збільшення обсягів кредитування суб'єктів малого підприємництва та здешевлення вартості кредитів **УФПП** разом з **ВАТ "Укрексімбанк"** розпочато впровадження **Програми фінансової підтримки суб'єктів малого підприємництва на 2009-2011 роки через уповноважений банк.**

Програма передбачає фінансову підтримку на пільгових умовах шляхом спільного з уповноваженим банком кредитування бізнес-проектів. Основне завдання Програми полягає у збільшенні фінансових обсягів, доступних для підприємців, та зменшенні відсоткового тиску на підприємця, а також можливе зменшення розміру застави.

Умови кредитування:

- Суб'єкт малого підприємництва – юридична особа-резидент та/або фізична особа - суб'єкт господарської діяльності-резидент, яка відповідає вимогам ст.ст.1, 2 Закону

України "Про державну підтримку малого підприємництва", а також вимогам ВАТ "Укресімбанк" стосовно визначення суб'єктів господарської діяльності у сегменті малого бізнесу;

- Кредитні кошти надаються на придбання цілісних майнових комплексів, розширення виробничої діяльності, придбання новітніх технологій, реконструкцію виробництва, придбання або модернізацію основних засобів;
- Розподіл кредитних часток УФПП та ВАТ "Укресімбанк" – 50%/ 50%;
- Строк кредитування на кредитну частку УФПП – 3 (три) роки;
- Мінімальний розмір кредиту – 250,000 (двісті п'ятдесят тисяч) гривень;
- Максимальний розмір кредиту – 2,000,000 (два мільйони) гривень;
- Процентна ставка на кредитну частку УФПП – плаваюча, на рівні облікової ставки НБУ;
- Початок повернення кредиту, наданого за рахунок кредитної частки УФПП – через 6 (шість) місяців з дати укладення кредитного договору;

За більш детальною інформацією необхідно звертатися до Українського фонду підтримки підприємництва:

Контакти:

Адреса: 01011, м. Київ, вул. Арсенальна, 9/11

Телефон: +38 044 502–1167

Веб-сайт: <http://ufpp.kiev.ua/>,

та до філій та відділень ВАТ "Укресімбанк" у регіонах за місцезнаходженням суб'єкта малого підприємництва

Частина 2: Підсумок фінансових ресурсів та ресурсів технічної допомоги доступних для України

Донор/програма	Веб-сайт
Міжнародні фінансові установи і багатосторонні структури	
Центральноєвропейська ініціатива <ul style="list-style-type: none"> - Фонд співробітництва ЦЄІ - Програма обміну ноу-хау - Проекти захисту клімату та навколишнього середовища - Післядипломне навчання – мережа університетів - Програма стипендій для досліджень – CERES	http://www.ceinet.org/content/funds-and-instruments http://www.ceinet.org/content/cooperation-activities?tab=1 http://www.ceinet.org/KEP?tab=1 http://www.ceinet.org/content/climate-and-environment-projects?tab=1 http://www.ceinet.org/content/post-graduate-studies-university-network?tab=1 http://www.ceinet.org/content/research-fellowship-programme-ceres?tab=1
Європейський банк реконструкції та розвитку <ul style="list-style-type: none"> - Механізм прямого інвестування - Програма ділових консультацій - Програма “Методи управління, що перетворюють збиткове підприємство на прибуткове”	http://www.ebrd.com/country/country/ukraine/index.htm http://www.ebrd.com/apply/small/equity/dif.htm http://www.ebrd.com/apply/tambas/about/bas.htm http://www.ebrd.com/apply/tambas/about/tam.htm
Європейська агенція з координації наукових досліджень (EUREKA)	http://www.eureka.kiev.ua/ http://www.eureka.be
Європейський Союз <ul style="list-style-type: none"> - Інструмент технічної допомоги та обміну інформацією (TAIEX) - Twinning	http://ec.europa.eu/enlargement/taieux/index_en.htm , www.twinning.com.ua , http://www.center.gov.ua/eng/storinki-taieux/taieux-events-2010.html , www.twinning.com.ua , http://www.center.gov.ua/twinning-v-ukrayini/twinning-

Підтримка сталого регіонального розвитку в Україні
EuropeAid/125234/C/SER/UA

Донор/програма	Веб-сайт
<ul style="list-style-type: none"> - Програма прикордонного співробітництва Польща – Білорусь – Україна - Програма прикордонного співробітництва Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна - Програма прикордонного співробітництва Румунія – Молдова – Україна - Програма прикордонного співробітництва Чорноморського басейну - Темпус - Еразмус Мундус - Програма Жана Моне - Молодь у дії - Сьома рамкова програма розвитку досліджень та технологій (РП7)	<p>v-ukrayini.html, http://ec.europa.eu/enlargement/how-does-it-work/technical-assistance/twinning_en.htm</p> <p>www.pl-by-ua.eu</p> <p>www.huskroua-cbc.net</p> <p>www.ro-ua-md.net</p> <p>www.blacksea-cbc.net</p> <p>http://www.tempus.org.ua/</p> <p>http://eacea.ec.europa.eu/erasmus_mundus/funding/higher_education_institutions_en.php, http://www.tempus.org.ua/uk/osvitni-programy-es-dlja-universytetiv-ta-studentiv/erazmus-mundus-2009-2013.html</p> <p>http://eacea.ec.europa.eu/lip/jeanmonnet/index_en.htm, http://www.tempus.org.ua/</p> <p>http://eacea.ec.europa.eu/youth/index_en.php</p> <p>http://cordis.europa.eu/fp7/home_en.html, http://ec.europa.eu/research/fp7/index_en.cfm, http://www.fp7-nip.kiev.ua</p>
Програма "Південно-Східна Європа"	http://www.southeast-europe.net/
Ініціатива з реформування та посилення фінансового сектору	http://www.firstinitiative.org/
Horizon Capital	http://www.horizoncapital.com.ua/

Підтримка сталого регіонального розвитку в Україні
EuropeAid/125234/C/SER/UA

Донор/програма	Веб-сайт
<ul style="list-style-type: none"> - Emerging Europe Growth Fund, LP (EEGF) - Emerging Europe Growth Fund II, L.P. (EEGF II) - Western NIS Enterprise Fund (WNISEF)	http://www.horizoncapital.com.ua/funds_eegf.shtml http://www.horizoncapital.com.ua/funds_eegf_II.shtml http://www.horizoncapital.com.ua/funds_wnisef.shtml
Міжнародна асоціація місцевих і регіональних фондів розвитку (IADF)	http://www.developmentfunds.org/
Міжнародна приватна водна асоціація (IPWA)	http://www.ipwa1.org/
Міжнародна фінансова корпорація (IFC)	http://www.ifc.org/
Міжнародний Вишеградський фонд	http://www.visegradfund.org/
Багатостороннє агентство з гарантування інвестицій (MIGA)	http://www.miga.org/
Програма Приватно-державного партнерства у сфері інфраструктури	http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/WBI/WBIPROGRAMS/PPPILP/0,,menuPK:461142~pagePK:64156143~piPK:64154155~theSitePK:461102,00.html
Консультативний орган з питань державно-приватного партнерства у галузі розвитку інфраструктури (PPIAF)	http://www.ppiaf.org/
Приватна група з розвитку інфраструктури (PIDG)	http://www.pidg.org/
Світовий банк	http://web.worldbank.org/
<i>Організації, що фінансуються донорами та глобальні програми</i>	
Cities Alliance	http://www.citiesalliance.org

Підтримка сталого регіонального розвитку в Україні
EuropeAid/125234/C/SER/UA

Донор/програма	Веб-сайт
Програма сприяння управлінню енергетичним сектором (ESMAP)	www.esmap.org
Глобальне партнерство з допомоги орієнтованої на конкретні результати (GPOBA)	www.gpoba.org
Програма Інформація для розвитку (infoDev)	www.infodev.org
Інші ресурси	
FDI.net	www.fdi.net
Веб-портал Міжнародного державно-приватного партнерства (ДПП) у сфері інфраструктури	http://info.worldbank.org/etools/PPPI-Portal/
Міжнародна мережа еталонного аналізу комунального водопостачання та каналізаційних систем	www.ib-net.org
Група розвитку приватної інфраструктури	www.pidg.org
Державно-приватні партнерства з питань міського середовища	www.pppue.org.np
Двосторонні програми технічної допомоги	
Чеська Республіка	http://www.czda.cz/about_en.php
Данія	www.um.dk/en
Естонія	www.vm.ee/?q=en/taxonomy/term/55
Франція	http://www.diplomatie.gouv.fr/en/

Підтримка сталого регіонального розвитку в Україні
EuropeAid/125234/C/SER/UA

Донор/програма	Веб-сайт
Німеччина	http://www.bmz.de/en/index.html
Угорщина	www.mfa.gov.hu/kum/en/bal/
Японія	www.ua.emb-japan.go.jp/E/ODA/ODA_ukraine.htm
Латвія	www.mfa.gov.lv/en/ukraine/DevelopmentCooperation
Литва	www.urm.lt/index.php?-588416158
Люксембург	www.lux-development.lu/pays.lasso?lang=uk
Мальта	www.foreign.gov.mt
Нідерланди	http://www.minbuza.nl/en/Key_Topics/Development_Cooperation
Норвегія	www.norway.com.ua
Польща	http://www.polskapomoc.gov.pl/Main_page_160.html
Словаччина	http://www.slovakaid.mfa.sk/en
Словенія	http://www.mzz.gov.si/en/foreign_policy/international_development_cooperation_and_humanitarian_assistance/
Швеція	http://www.sida.se/English/
Швейцарія	
- Швейцарське агентство розвитку та співробітництва (SDC)	http://www.sdc.admin.ch/
- Державний секретаріат з економічних відносин (SECO):	http://www.seco.admin.ch/index.html?lang=en
o Фонд створення компаній SECO	http://www.secostartupfund.ch/cms/index.php?lang=english

Підтримка сталого регіонального розвитку в Україні
EuropeAid/125234/C/SER/UA

Донор/програма	Веб-сайт
<ul style="list-style-type: none"> ○ SIFEM: Euroventures Ukraine II ○ Швейцарський інвестиційний фонд для країн з перехідною економікою (SIFEM AG) ○ Швейцарська організація зі стимулювання інвестицій (SOFI)	http://www.evu.kiev.ua/?language=ua http://www.sifem.ch/ http://www.swiss-cooperation.admin.ch/ukraine/en/Welcome_to_the_Office/Activities_of_Swiss_International_Cooperation/Market_Based_Economic_Development/SOFI
Туреччина- ТІКА	http://www.tika.gov.tr/RU/
Великобританія	www.dfid.gov.uk
Сполучені Штати - USAID	www.ukraine.usaid.gov
НУО та інші фінансові програми та програми допомоги	
Всеукраїнський конкурс проектів та програм розвитку місцевого самоврядування	www.municipal.gov.ua
Карпатський фонд	http://www.cfoundation.org/
Фонд Чарльза Стюарта Мотта	http://www.mott.org/
Фонд співробітництва Нідерландів для країн Центральної та Східної Європи (CNF CEE) <ul style="list-style-type: none"> - JANIVO Foundation, Kinderpostzegels, Foundation "Het RC Maagdenhuis" - Skan foundation	http://www.cnfcee.nl/
Фонд Східна Європа	www.eef.org.ua
Фонд Ефективне Управління	www.feg.org.ua
Фонд ім. Фрідріха Еберта	http://www.fes.kiev.ua/new/wb/pages/ukrajinska/golovna.php

Підтримка сталого регіонального розвитку в Україні
EuropeAid/125234/C/SER/UA

Донор/програма	Веб-сайт
Міжнародний фонд Відродження (МФВ)	http://www.irf.ua/
Фонд Форда	http://www.fordfound.org/
Фонд Конрада Аденауера	http://www.kas.de/proj/home/home/47/13/index.html
Фонд підтримки міжнародного співробітництва Open Ukraine	http://www.openukraine.org/ua/
Фундація українсько-польської співпраці ПАУСІ	http://www.pauci.org/ua/
Фонд Ріната Ахметова Розвиток України	http://www.fdu.org.ua/
Фонд Роберта Боша	http://www.bosch-stiftung.de/content/language2/html/index.asp
Фонд Віктора Пінчука	http://pinchukfund.org/
Українські державні структури	
Державна інноваційна фінансово – кредитна установа (ДІФКУ)	http://www.difku.gov.ua/
Український фонд підтримки підприємництва (УФПП)	http://ufpp.kiev.ua/

1. Програма мікрокредитування в Україні (ПМКУ)

У грудні 1997 р. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР), працюючи спільно з Програмою ТАСІС Європейського Союзу і Агентством США з міжнародного розвитку (АМР США), запустив Програму мікрокредитування в Україні. Раніше, у вересні 1996 р., німецький уряд ініціював створення спеціального кредитного фонду – Німецько-Українського фонду (НУФ), спрямованого на покращення фінансового стану мікро- та малих підприємств (ММП) в Україні. Оскільки ці дві програми доповнювали одна одну і співпрацювали одна з одною, а також ураховуючи, що вони значно розширили свій масштаб і сферу охоплення, у 1998 році їх було об'єднано у **Програму мікрокредитування в Україні (ПМКУ)**. Сьогодні ПМКУ – найбільш успішний фінансований донорами проект мікрокредитування в Україні, приклад успішної співпраці між установами-донорами, підтверджуючий їхнє зобов'язання щодо підтримки розвитку українського приватного сектора як невід'ємного кроку на шляху до економічного процвітання України. Програма мікрокредитування в Україні (ПМКУ) – спільна програма Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР) і Німецько-Українського фонду (НУФ). ПМКУ спрямована на сприяння розвитку мікро- та малих підприємств шляхом забезпечення їхнього доступу до банківських позик на постійній основі.

До кінця 2004 р. банки-партнери ПМКУ зосереджувалися на обслуговуванні ринку кредитів для ММП у міських центрах. З 2005 року акцент змістився у напрямку поширення діяльності на менші міста і сільські райони, де фермери утворюють значну частину цільової групи, але до цього часу реального доступу до кредитів у них не було. Тому ІРС розвинула свою кредитну технологію далі, адаптувала її до характеристик сільськогосподарських підприємств і передала ці знання чотирьом банкам-партнерам (ПриватБанку, Банку Надра, Банку Форум і Кредитпромбанку). За три роки банки надали приватним підприємцям у сільськогосподарській галузі 14 тис. позик на загальну суму 99 млн. дол. Більшість позичальників до цього ніколи не мали формальних стосунків із банком. Більшою частиною вони позичали гроші у друзів або на чорному ринку під дуже високі відсотки. Типові сільськогосподарські клієнти мали невелике господарство, де вони розводили худобу та вирощували різні овочі. Середній розмір кредиту становив менше 7000 дол., а строк погашення у більшості випадків був усього лише близько одного року. Завдяки належним методам оцінки ризиків портфель у ризику залишається низьким. У рамках ПМКУ фінансування надають дев'ять банків-партнерів: Райффайзен Банк Аваль (колишній Банк Аваль; партнер з 1997 р.), ПриватБанк (з 1997 р.), Банк Форум (з 2000 р.), ПроКредит Банк (з 2001 р.), Банк Надра (з 2003 р.), Кредитпромбанк (з 2004 р.), Кредобанк (з 2006 р.), Родовід Банк (з 2007 р.) і Мегабанк (з 2007 р.).

Процедура отримання кредиту за ПМКУ дуже проста:

- Зверніться до найближчого відділення банку-учасника і обговоріть із спеціалістом із кредитування за ПМКУ свої вимоги щодо фінансування.
- Розкажіть цьому спеціалісту про свій бізнес, і, якщо він відповідає критеріям Програми, треба буде заповнити просту форму заявки. Потім узгоджується час відвідання вашого підприємства цим спеціалістом.
- Покажіть своє підприємство спеціалісту з кредитування й надайте йому/її повну інформацію на підтвердження своєї кредитоспроможності. Обговоріть взаємоприйнятні умови

Підтримка сталого регіонального розвитку в Україні EuropeAid/125234/C/SER/UA

кредитування. Спеціаліст із кредитування прийме рішення про відповідну суму кредиту і графік погашення, які будуть запропоновані Кредитному комітетові банку.

- Кредит видається після затвердження його Кредитним комітетом.
- Отримайте кредит і розширте свій бізнес!

Програма НАТО «Наука для миру та безпеки» надає гранти науковцям країн-членів НАТО, країн-партнерів НАТО і країн-учасниць Середземноморського діалогу для співробітництва з пріоритетних тем наукових досліджень, які включають пріоритети НАТО і додаткові пріоритети країн-партнерів. Гранти видаються також для надання допомоги науковій спільноті країн-партнерів у створенні комп'ютерної мережевої інфраструктури і оптимізації використання електронного зв'язку.

Заявки на підтримку у пріоритетних сферах готуються спільно науковцями-практиками країн-членів Ради Євroatлантичного партнерства (РЄАП) і країн-учасниць Середземноморського діалогу. Співробітництво повинно здійснюватися між науковцями країн-членів НАТО, з одного боку, і науковцями країн-партнерів або країн-учасниць Середземноморського діалогу, що відповідають установленим критеріям, з іншого боку (див. «Основа Програми»). Для кожного механізму підтримки передбачена конкретна форма заявки; форми заявок наведені у розділі «Механізми надання грантів і форми заявок». Заповнені заявки подаються до Штаб-квартири НАТО, де вони проходять міжнародну експертизу. Заявки можна подавати у будь-який час, але щороку встановлюються три строки, що відповідають термінам проведення трьох оглядових сесій науково-дорадчих комісій.

http://www.nato.int/science/nato_funded_activities/nato_funded_activities.htm

Фонд Макартурів підтримує творчих людей та ефективні установи, віддані справі розбудови більш справедливого, зрілого і мирного світу. На додаток до відбору стипендіатів Фонд Макартурів працює у сфері захисту прав людини, підтримання глобального збереження і безпеки, покращення стану міст і розуміння того, як технологія впливає на дітей та суспільство.

Фонд Макартурів – одна з найбільш незалежних фундацій у країні. Завдяки підтримки, котру він надає, Фонд сприяє розвитку знань, виховує індивідуальну креативність, зміцнює інституції, допомагає вдосконалити державну політику, надає інформацію громадськості, перш за все шляхом підтримання громадських засобів масової інформації.

Міжнародні програми зосереджуються на міжнародних питаннях, таких як права людини та міжнародне правосуддя, мир і безпека, збереження і сталий розвиток, вища освіта в Африці та Росії, міграція і людська мобільність, населення і репродуктивне здоров'я. Одержувачі грантів Фонду Макартурів працюють майже у 60 країнах; Фонд має відділення у чотирьох цільових країнах – Індії, Мексиці, Нігерії та Росії.

http://www.macfound.org/site/c.kLXJ8MQKrH/b.929441/k.74A7/International_Programs.htm